

**Чернівецький торговельно-економічний інститут
Державного торговельно-економічного університету**

Кафедра фінансів, обліку і оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**ЗВІТНІСТЬ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
ПІДПРИЄМСТВА ТА МЕТОДИКА ЇЇ СКЛАДАННЯ І
ПЕРЕВІРКИ**

**(на матеріалах Товариства з обмеженою відповідальністю «Ант Лтд»,
м. Чернівці)**

Студентки 2 курсу
заочної форми навчання
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
спеціалізації «Облік і оподаткування»

Серової
Ірини
Вікторівни

Науковий керівник:
к.е.н., доцент

Рилєєв
Сергій
Володимирович

Завідувач кафедри:
д.е.н., професор

Чорновол
Алла
Олегівна

Чернівці 2023

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ Й МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ В СИСТЕМІ ОЦІНКИ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ	8
1.1. Фінансовий стан та інформаційне поле для його діагностики в сучасних умовах господарювання	8
1.2. Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури	14
Висновки за розділом 1	18
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА	19
2.1. Облікова політика підприємства та підготовчий етап формування звітних форм	19
2.2. Сутність та методика заповнення статей Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства	23
2.3. Порядок підготовки Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)	28
Висновки за розділом 2	31
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА АУДИТ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТОВ «АНТ ЛТД» ЗА 2020-2022 РР.	33
3.1. Загальний та факторний аналіз фінансового стану суб'єкта господарювання	33
3.2. Концептуальні засади аудиту звітності про фінансовий стан господарюючих суб'єктів	46
Висновки за розділом 3	52
ВИСНОВКИ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	59
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасні економічні умови, які сформовані під впливом повномасштабної військової агресії з боку РФ, та в яких функціонують вітчизняні підприємства, є складним середовищем з чималою кількістю факторів невизначеності, тиску з боку держави, жорсткою конкуренцією, кризовими процесами. Все це є бар'єрами на шляху їх подальшого стратегічного розвитку. За таких обставин кожна помилка в управлінні може бути фатальною. Досить важливо сьогодні створити оптимальне співвідношення у складі майна та джерел, що його функціонують. Оскільки кожен ресурс має ефективно використовуватися і бути в належній кількості, при цьому його фінансування не повинно робити підприємство залежним від зовнішнього світу (кредиторів, контрагентів, держави). З цією метою діагностика фінансового стану стає перманентним інструментом для дієвої системи управління, яка має охоплювати новітні аналітичні прийоми та достовірну інформаційну базу.

Офіційні статистичні дані засвідчують непривабливу ситуацію в поліграфічній індустрії, оскільки її підприємства-представники не відрізняються високою результативністю роботи, співвідношення між власними і позиковими коштами є незадовільним, величина ліквідних коштів не дозволяє вважати господарюючі суб'єкти платоспроможними партнерами. виправити цю ситуацію можливо, якщо налагодити всю управляючу систему від створення належної інформаційно-облікової бази до застосування дієвої методики аналізу всіх індикаторів фінансового стану (ліквідності, платоспроможності, оборотності, стійкості тощо).

В оптимальній моделі діагностики фінансово-майнового потенціалу підприємства інформаційне поле є чи не найважливішою компонентою. Генератором вхідних даних в цій аналітичній моделі виступає звітність, яка складена за даними бухгалтерського обліку та відкоригована всіма мінфінівськими реформами. Тому важливо сьогодні усвідомити зв'язок між тим

як наповнюється контентом кожна стаття звітності та алгоритмом аналізу фінансового стану.

Значимий науковий вклад в методичні концепції бухгалтерського обліку та узагальнення даних у вигляді основних форм фінансової звітності з орієнтацією на подальше аналітичне використання в системі управління підприємством здійснили науковці та практики, серед яких: М.П. Білуха, М.С. Пушкар, С.Ф. Голов, В.П. Завгородній, А.М. Кузьмінський, В.В. Сопко та ряд інших. Науково-практичні дослідження в області оцінювання фінансового стану виконували вітчизняні та зарубіжні вчені, а саме: Є.М. Андрушак, Ю.А. Верига, Б.М. Литвин, Є.В. Мних, І.Д. Фаріон, С.І. Шкарабан, Ю.С. Цал-Цалко, Т.Д. Косова, І.З. Лазаришина та інші.

Однак жодні науково-практичні знання не можуть залишатися постійними, особливо в сучасних динамічних умовах ринку. Тому питання, які торкаються оцінювання та управління фінансово-майновим становищем підприємства, потребують постійного перегляду і наукового дослідження, оновлення, уточнення.

Проведені реформи в обліку та фінансовій звітності, неузгоджена діюча методика аналізу із «новими» статтями звітних форм, адаптація міжнародного досвіду до вітчизняних реалій – це не повний список питань, які варто опрацювати для промислових підприємств, в тому числі і тих, що займаються випуском друкованої продукції. Все це і стало обґрунтування вибору даної теми випускної кваліфікаційної роботи, що має високу практичну цінність для поліграфічної індустрії.

Мета і завдання дослідження. Мета випускної кваліфікаційної роботи направлена на поглиблене опрацювання діючих методичних підходів складання фундаментальних форм звітності, які є інформаційним полем в аналітичній моделі діагностики фінансового стану підприємства, розробку заходів рекомендаційного характеру, що дозволять оптимізувати всю обліково-аналітичну систему на поліграфічних підприємствах.

В якості напрямків досягнення окресленої мети були визначенні головні

завдання, що потребують виконання:

- дати всебічну оцінку змістового наповнення поняття «фінансовий стан», відштовхуючись від поглядів провідних вітчизняних та зарубіжних вчених та аналітиків;
- визначити місце та роль сучасної фінансової звітності в системі аналітичних оцінок фінансового становища;
- опрацювати основні нормативні документи та спеціальну літературу, що торкається прямо та опосередковано до обраної теми дослідження;
- описати сучасний стан методики формування даних в формах фінансової звітності на підприємствах із випуску поліграфічної продукції;
- сформулювати та детально описати всі блоки організаційно-інформаційної моделі аналізу фінансово-економічного стану, враховуючи специфіку поліграфічної галузі економіки;
- провести оцінювання фінансового стану досліджуваного підприємства в розрізі всіх існуючих аналітичних напрямків;
- окреслити концептуальні засади аудиту форм фінансової звітності, які надають інформацію про фінансовий стан.
- розробити можливі напрямки удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління параметрами фінансового становища на підприємствах поліграфічної індустрії України.

Об'єктом дослідження обрано процеси, що забезпечують підготовку облікових даних та заповнення форм фінансової звітності в системі аналізу та аудиту фінансового стану ТОВ «Ант ЛТД».

Предметом дослідження випускної кваліфікаційної роботи є теоретичні, організаційні та методичні концепції облікового опрацювання даних для заповнення статей фінансової звітності та основні напрямки і процедури аналізу й аудиту фінансового стану на промислових підприємствах.

Методи дослідження. В ході виконуваних досліджень використовувались загальнонаукові методи пізнання: аналіз і синтез, системність і комплексність, конкретизація і абстрагування.

Для проведення точних аналітичних обчислень до уваги брались конкретно-наукові методи і способи економічного аналізу (розрахунок абсолютних, відносних і середніх величин, метод порівняння, групування, табличний, економетричне моделювання якісних залежних змінних, методи детермінованого і стохастичного факторного аналізу та ін.).

Обґрунтування концепцій та теорій, всебічне вивчення понятійного апарату здійснювалось на підставі положень теорії життєвого циклу організації, історико-логічного підходу тощо.

Інформаційною базою для написання випускної кваліфікаційної роботи були обрані сучасні наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених у періодичних та фахових виданнях, нормативно-правові акти та Закони України, міжнародні облікові положення та стандарти аудиту, матеріали науково-практичних конференцій, дані статистичних служб України та регіонів, електронні ресурси й офіційні сайти провідних державних організацій, фактографічні матеріали про результати діяльності, майно та джерела утворення на ТОВ «Ант ЛТД» за 2020-2022 рр., інша позаоблікова інформація, що виступає в якості доповнення основних характеристик базового підприємства.

Наукова новизна одержаних результатів розкривається через призму розроблених рекомендацій та окреслених напрямків подальшого удосконалення теоретико-прикладних засад обліково-аналітичного забезпечення системи управління фінансовим становищем на підприємствах поліграфічної індустрії. Елементами наукової новизни наділені наступні моменти:

- на підставі критичного аналізу існуючих в спеціальній літературі визначень терміну «фінансовий стан» сформовано найбільш адаптоване до сучасних реалій економічного середовища;
- обґрунтовано фундаментальні засади, що покладені в основі інформаційного-організаційного простору аналізу фінансового стану для підприємств поліграфічної промисловості;
- аргументовано рекомендації, що спрямовані на удосконалення інформаційного наповнення форми 2 «Звіт про фінансові результати (звіт

про сукупний дохід» згідно до вимог управління.

Практичне значення одержаних результатів. Сформульовані та обґрунтовані у результаті проведених досліджень теоретичні положення та розроблені практичні рекомендації доповнюють теорію і практику формування фінансової звітності про фінансовий стан підприємства, аналізу та аудиту її показників.

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст роботи викладено на 109 сторінках друкованого тексту. Робота містить 29 таблиць, 40 рисунки. Список використаних джерел налічує 113 найменувань на 11 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ Й МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ В СИСТЕМІ ОЦІНКИ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ

1.1. Фінансовий стан та інформаційне поле для його діагностики в сучасних умовах господарювання

Функціонування підприємств-виробників в Україні має чимало перешкод та бар'єрів, які представлені у вигляді складних економічних умов з елементами перманентної кризи, загостреною конкурентною боротьбою, податковим тиском, ціновим демпінгом тощо. Тому господарювати й розвиватися сьогодні – це є бажаним, але непростим завданням для будь-якого керівника підприємства.

Налагодження вигідних умов взаємодії з зовнішнім оточенням (партнерами, покупцями, кредитними установами, інвесторами) є вирішальним фактором успішної діяльності. Проте для кожного потенційного і реального контрагента рішення про співпрацю з підприємством буде залежати від його фінансово-економічного стану. В наукових колах сьогодні можна виявити, як прихильників оцінки даного параметру господарюючого суб'єкту так і його опонентів. Так, чимало сучасних фінансових аналітиків намагаються спростувати значимість фінансового стану як основної характеристики, аргументуючи свою думку тим, що вся його суть – це минуле підприємства, що не дає гарантій у майбутньому. Але з цим можна посперечатись. Оскільки наше майбутнє є наслідком тих дій, що відбувалися в попередніх періодах.

Для того, щоб підтримати хоч якусь твердження сучасних наукових шкіл стосовно терміну «фінансовий стан» необхідно всесторонньо оцінити дану економічну категорію, виявляючи «слабкі» і «сильні» сторони в теоріях і гіпотезах вчених (табл. А1).

Інформація, що наведена в таблиці, дозволяє сформулювати три групи

вчених: 1 група – фінансовий стан прирівнюється до напрямків його діагностики; 2 група – неоднозначна гіпотеза покладена в основі трактування терміну «фінансовий стан», який найчастіше представники даної групи плутаються із фінансовим аналізом в цілому; 3 група – вважають, що фінансовий стан характеризує те, як на підприємстві розміщуються активи й пасиви, якої результативності досягнуто в ході господарської діяльності та чи за всіма боргами виконані розрахунки.

Серед усіх визначень найбільш лаконічне та водночас повне є трактування, що озвучив у своїй праці Л.О. Ващенко: «фінансовий стан – це результат взаємодії всіх елементів системи фінансових взаємовідносин підприємства і саме через це охоплює всі виробничо-господарські факти [9, с. 49].

Які акценти розставляють науковці, коли намагаються охарактеризувати економічну дефініцію «фінансовий стан підприємства»? Найчастіше такими найчастіше вживанішими параметрами є фінансові ресурси та їх розміщення, рівень ефективного їх використання. Дещо рідше можна зустріти інші характеристики, такі як: платоспроможність, діловий імідж (репутація), мобільність майна, власні джерела ресурсів тощо.

Спроба охопити всі переваги визначень вчених та не враховувати їх недоліки дала можливість запропонувати інтегроване тлумачення терміну: «фінансовий стан – це складна комплексна економічна категорія, що характеризує розміщення, власність та використання фінансових ресурсів, а також їх достатність в кожний момент часу»

Різні погляди стосовно змісту фінансового становища визначають паралельно і неоднакові методики його аналізу, те які прийоми доречно використовувати та що за коефіцієнти брати за основу. Але ситуація може бути розглянута із зворотного боку: фінансові індикатори, які систематизуються у вигляді укрупнених груп утворюють окремі методичні напрямки фінансового аналізу (табл. А2).

Найголовнішим «каменем спотикання» для наукового бомонду є

встановлення пріоритетності напрямків діагностики фінансового стану підприємства. І тут варто виокремити вітчизняний та зарубіжний інформаційний простір. Так для українських науковців, які відштовхуються від специфіки вітчизняного економічного простору, вагомими параметрами та аналітичними напрямками є: ліквідність та платоспроможність, структура капіталу підприємства, оборотність, що відображає ділову репутацію підприємства, рентабельність. Зарубіжні фінансові аналітики і консультанти схиляються більше до поглибленого вивчення активів і зобов'язань в довготривалому часовому проміжку для побудови тренду, оцінки доцільності руху (витрачання) грошових потоків.

Отже іноземні вчені ігнорують капітал та оцінку фінансової залежності господарюючого суб'єкта від сторонніх контрагентів. Пояснення для такої парадигми досить логічне – міжнародні корпорації, на яких побудований бізнес закордоном, розглядають партнера переважно з позиції «справного і дисциплінованого платника» за рахунок наявних грошових коштів.

Щодо українських підприємств, то в середовищі їх функціонування існує багато ускладнюючих факторів: високі податки та обтяжуючі умови, які встановлюються з боку держави, несправедлива конкуренція, інфляційні процеси, постійні виходи підприємств з ринку в результаті банкрута. Все це робить вітчизняні підприємства неплатоспроможними та не здатними вистояти за таких обставин.

Вчений, що поправу вважається класиком економічного аналізу, В.В. Ковальов стверджує, що термін «фінансовий стан» являє собою цілісну систему взаємопов'язаних та взаємообумовлених напрямів діагностики, оцінок, показників-індикаторів й коефіцієнтів. І для того, щоб вони були більш зрозумілими їх доцільно групувати у три укрупнені аналітичні утворення складною та неоднорідною будовою [34, с. 15]. До таких груп (спрямувань аналізу) належать:

- розміщення і власність фінансових ресурсів, що характеризує фінансовий та майновий потенціал підприємства за даними бухгалтерського

балансу;

- достатність фінансових ресурсів в кожен момент часу через призму раціонального руху грошових коштів;
- використання фінансових ресурсів, що передбачає встановлення рівня ефективності споживання ресурсного потенціалу та всієї господарської діяльності (рис. А1).

Але можливість виконати той чи інший напрямок аналітичних розрахунків залежить від доступної інформаційної бази. Рух інформації в межах облікової та аналітичної підсистеми управління зображений на рис. А2.

Здавалось би який зв'язок між інформацією та розміром прибутку підприємства? Проте все стає зрозумілим, коли результативність роботи розглядати як продукт управлінської діяльності цілої групи працівників. Саме вони є ті, що на базі облікової та аналітичної інформації координують роботу підрозділів та всього підприємства. Тому, структуризація й оптимізація інформаційних потоків, орієнтованих на потреби керуючої ланки напряду впливатиме на ефективне функціонування будь-якого суб'єкту господарювання. Саме тому більшість успішних управлінців та бізнесменів користуються висловом: «хто володіє інформацією, той володіє світом».

В наукових колах всю економічну інформацію за критерієм джерел утворення та напрямків подальшого використання поділяють на три групи:

- 1) нормативно-довідкові дані в числовому та текстовому форматі;
- 2) інформація обліково-звітного формату, що в наукових колах отримала назву – фактографічна;
- 3) поза облікові дані, що охоплюють ті дані, що не ввійшли у дві попередні групи – опитування, висновки аудиторів, матеріали і рішення зборів акціонерів тощо.

Об'єктивна інформація, яка найбільш реально відображає ситуацію на підприємстві, - це фактографічні дані. Через це більшість аналітиків, ставлячи перед собою завдання провести аналіз фінансово-майнового становища, обирає без коливань фінансову звітність, яка сформована в системі облікової

підсистеми.

Згідно НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» фінансова звітність – бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період [61].

За ступенем охоплення суб'єктів фінансова звітність може бути:

- первинною – складається на основі даних синтетичного та аналітичного обліку одного суб'єкта;
- зведеною – формується на підставі звітності кількох суб'єктів шляхом арифметичного додавання окремих показників;
- консолідованою – призначена для відображення для відображення звітних даних групи пов'язаних підприємств (рис. А3).

Як фінансовий аналітик розглядає фінансову звітність? Для нього це не просто таблиця з числовими параметрами. Це так звана «медична карта» підприємства, де за кожною цифрою криється відповідна характеристика функціонування його «життєдіяльних органів»: платіжна спроможність, ділова репутація, наявний майновий потенціал, співвідношення між власним і залученим капіталом тощо. Проте звітність в Україні знаходиться в жорстких рамках, які окреслює держава через свої фіскальні органи. Нормативно затверджені властиві ознаки та характерні риси основних форм звітності представлені на рис. А4.

Для фінансової звітності виставляється чимало вимог відносно того, які дані мають зазначатися, якої «якості» вони мають бути, наскільки деталізовано будуть представлені тощо.

Хто і як висуває вимоги щодо якісних параметрів звітних форм? Зазвичай це основні користувачі, на яких орієнтується кожна стаття чи показник звіту. Угрупування й узгодженість між вимогами користувачів та відповідними якісними параметрами вітчизняної фінансової звітності наведено в табл. А3.

Зовнішні користувачі мають в своєму розпорядженні дуже обмежену

кількість інформаційних потоків, які представлені, як правило, лише основними формами фінансової звітності. Проте інформація, яка зосереджена у публічній звітності доволі шир.асштабна, всесторонньо описуючи найголовніші сторони підприємства, що дозволяє провести поглиблений аналіз його фінансового стану.

Кожний звіт у складі фінансової звітності має своє цільове використання та аналітичні можливості. Тому обираючи певний напрямок аналізу доцільно розуміти, яка форма буде корисною для даної аналітичної процедури. Можна схематично відстежити зв'язок між кожним окремим звітом та напрямком діагностики фінансового становища (рис. А5).

Досягнення необхідних параметрів, якісних ознак фінансова звітність може лише поетапно: від правильного відображення господарських операцій в первинних облікових носіях – документах, подальше перенесення у реєстри аналітичного та синтетичного обліку та до належного представлення даних у звітності. Хоч і первинна документація прямо не може бути використана в аналітичних цілях, проте це «маленька цеглинка» в ланцюжку створення об'єктивної інформаційної бази оцінки фінансового стану.

Однак, не все гладко у вітчизняній практиці складання та використання в аналізі фінансової звітності. Про це не одноразово наголошують науковці. Основні погляди і твердження в цьому ракурсі представлені на рис. А6.

Варто розуміти, що усунути недолік у звітності може тільки Міністерство фінансів України. Тому варто, щоб саме цей орган звернув увагу на «слабкі місця» у формах фінансової звітності, адже з їх дозволу може відбутися повна адаптація до сучасних реалій та потреб аналітиків.

Отже фінансова звітність – це головне джерело вихідних даних для аналітичних оцінок в системі показників фінансового стану, однак недосконалість, неповне висвітлення потрібних параметрів є головним обґрунтуванням потреби подальших удосконалень та змін в її формі.

1.2. Економіко-правовий аналіз нормативної бази та спеціальної літератури

Облікова система України попри всі задекларовані «свободи» підприємства належить до високо регламентованих ділянок економічного життя. Звітні форми, рахунки обліку, кореспонденція рахунків і ряд інших питань визначені державними фіскальними органами. Вільний простір відносно дій господарюючого суб'єкта спостерігається лише в рамках управлінського обліку. Але на практиці лише одиниці організують та ведуть управлінський облік в повному масштабі. Іншими словами вітчизняні бухгалтера не звикли до творчого підходу під час виконання своїх професійних обов'язків. І це є зрозуміло. Адже невиконання норм Закону тягне за собою адміністративну, а подекуди і кримінальну, відповідальність.

Інші функції системи управління (аудит, аналіз, внутрішньо-господарський контроль) не настільки регламентовані. Але якщо змінюється в ході законодавчих реформ облікова підсистема, то і всі решта мають підлаштуватися під них. Так, сучасний бухгалтер на вітчизняному підприємстві має бути професіональним знавцем не тільки облікових процедур, але й вміти проводити аналітичні розрахунки, завжди бути проінформованим про будь-які, навіть несуттєві, зміни в законодавчо-нормативному просторі.

Дії українських законодавців направлені на максимальне наближенні всіх сфер суспільного та економічного життя до міжнародних. В обліковій системі всі реформи адаптуються до міжнародних стандартів. Проте такі зміни виконуються покроково, про що свідчать часті реформи та внесені зміни до нормативно-правових документів.

Нові редакції Законів завжди потребують роз'яснень, відпрацювань, супроводжуються «набиття нових шишок» тощо. Все це загострює і підігріває нові дискусії серед провідних знавців-теоретиків й практиків, все більше можна стати свідком полеміки на форумах і під час захистів дисертаційних досліджень. І варто розуміти, що тільки за таких обставин можна дійти до істини та сформулювати практичні рекомендації дій для бухгалтерів-практиків.

Результати поглибленого вивчення та огляду нормативної бази та

спеціальної наукової літератури за темою магістерського дослідження систематизовані в табл. Б1-Б2.

Зміни, які найбільш серйозно «потрясли» бухгалтерську систему - введення в дію у 2013 р. НП(СБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», яке змінило форми і порядок заповнення фінансової звітності підприємства. Окрім того, його введення одночасно перекреслило дію перших п'яти П(С)БО, а саме: 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», 2 «Баланс», 3 «Звіт про фінансові результати», 4 «Звіт про рух грошових коштів» та 5 «Звіт про власний капітал». Як стверджують мінфінівці (реформатори), ціллю таких метаморфоз, є наближення національного обліку до МСФЗ 2. Проте чи дійсно досягнуто такої цілі покаже тільки час.

Перша проблема з якою стикнулися обліковців – це нетотожність між датами введення в дію нового бухгалтерського стандарту та роз'яснюючих рекомендацій. Так офіційною датою впровадження НП(С)БО 1 вважається 19.03.2013 р., а суб'єкти господарювання були змушені вже в кінці березня сформувати квартальну звітність за новими вимогами, що в цілому є не виконуваним завданням.

Зміст і визначення фінансової звітності не підпало під зміни. Як і раніше, під фінансовою звітністю розуміють бухгалтерську звітність, що насичена інформацією про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період (п. 3 р. I НП(С)БО 1, ст. 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [88]). Відповідно і мета її формування – забезпечувати користувачів для прийняття рішень повною, правдивою та неупередженою інформацією про основні (попередньо зазначені) показники діяльності підприємства.

Форма та склад статей нової фінансової звітності, без роз'яснень, наведено в додатках 1 та 2 до НП(С)БО 1 [61]. Проте вже 28.04.2013 р. з'явилися Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності [55], які вирішують головні практичні проблеми заповнення окремих статей нової звітності.

Залишився перманентним і поділ видів діяльності на операційну,

фінансову, інвестиційну, в розрізі яких у звітності подається більшість інформації. Не торкнулась реформа і якісних характеристик фінансової звітності та принципів її підготовки (р. 3 НП(С)БО 1) [61].

Весь термінологічний апарат, який наведений в НП(С)БО 1 [61] був перенесений із його попередників (П(С)БО 1-5) та Закону про бухгалтерський облік і фінансову звітність [88]. Щодо нових термінів, то і ними «порадували» мінфінів ці. До таких належать: сукупний дохід та інший сукупний дохід. Саме такі поняття можна зустріти в оновленому другому розділі Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), назва якого є співзвучна – розділ 2 «Сукупний дохід».

Правила, які взято із минулої звітності: 1) витрати й збитки, вирахування з доходу, вибуття коштів, зменшення складових власного капіталу, як і раніше, слід наводити в дужках (п. 5 р. II НП(С)БО 1) [61]; 2) у новій фінансовій звітності не допускається згортання статей активів і зобов'язань, доходів і витрат, окрім випадків, передбачених відповідними НП(С)БО або МСФЗ (абз. 2 п. 3 р. IV НП(С)БО 1) [61].

Нововведенням є й точність, з якою числові значення вказуються в статтях звітних форм. Так, згідно із дод. 1-2 НП(С)БО 1 звітність складається без десяткових знаків [55]. Причому жодних винятків (як це було раніше для р. III «старого» Звіту про фінансові результати (ф. № 2), який заповнювали в гривнях із копійками, - п. 6 П(С)БО 3) у НП(С)БО 1 немає [61].

Як і раніше, терміни, в які подається фінансова звітність до фіскальних органів, залишилась незмінною: квартальна (проміжна) звітність – не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом (абз. 1 п. 5 Порядку подання фінансової звітності, затвердженого постановою КМУ від 28.02.2000 р. № 419). Нормативна база в розрізі її складових документів регулює різні питання, що пов'язані із підготовкою звітності (табл. Б3). Зазначимо, що будь-який НП(С)БО впливає на порядок формування показників фінансової звітності.

Матеріали табл. Б3 носять загальний характер, що не враховують ні можливості складання консолідованої звітності (НП(С)БО 2), ні особливості підготовки звітних форм для суб'єктів малого підприємництва (НП(С)БО 25) та

звітності за сегментами (НП(С)БО 29).

Будь-які реформ приводять «в рух» наукову діяльність теоретиків, що знаходяться у продуктивній співпраці із обліковцями-практиками. Їх вклад в бухгалтерський облік, аналіз й аудит недооцінити важко, адже їх полеміка і дискусії знаходять вихід з будь-якої неоднозначної ситуації, формують рекомендації щодо порядку складання всіх форм фінансової звітності.

За обраною тематикою магістерського дослідження є чимало спеціальної літератури, серед якої варто виділити праці таких авторів, як: Ф.Ф. Бутинця, С.Ф. Голова, Т.Д. Косову, Я.Д. Крупку, Л.Г. Ловінську, М.С. Пушкаря, К.В. Ізмайлову, А.О. Костирко та ін. Зміст доробку з питань наукового та практичного сприйняття фінансової звітності в системі діагностики фінансового стану, що зроблено провідними вченими, зазначено в табл. Б2-Б4.

Кожна наукова робота – це ще один крок до обґрунтування відповідей на невіршені й незрозумілі питання. Таким способом розвивається вітчизняна облікова наука, підтримуючи існуючі теорії та практичні методики. При цьому різноплановість тематик та питань, що опрацьовуються вченими, дозволяє глобально підходити до особливостей формування фінансової звітності в системі аналітичної оцінки фінансово-економічного становища сучасного господарюючого суб'єкту.

Найбільш поглиблені та шир.асштабні доробки робляться аспірантами і докторантами, які обґрунтовують їх на захистах кандидатських та докторських дисертацій. І це величезний поштовх для науки і практики в сфері обліку, аналізу та аудиту фінансової звітності. Але припинити наукові пошуки через твердження повного вивчення всіх можливих методологічних та практичних питань за даною тематикою буде неправильним. Адже все, що стоїть на місці й не розвивається, поступово починає деградувати.

В якості висновку варто відмітити, що в обліку завжди будуть питання, які потребуватимуть уточнення, доповнення, розширення тощо. Сприятливим фактором для розвитку подальших обліково-аналітичних теорій є й те, що середовище, в якому функціонують вітчизняні підприємства наділене ознаками мінливості, невизначеності та ризику.

Висновки за розділом 1

Виконані дослідження в області теоретико-практичних засад формування звітної інформації для аналітичного оцінювання фінансового стану сучасного промислового підприємства дозволили узагальнити такі ключові аспекти:

1. Поняття «фінансовий стан» є багатостороннім та неоднозначним, що, як правило, представляє собою сукупність взаємопов'язаних аналітичних напрямків оцінки різних параметрів господарюючого суб'єкта. Всі визначені процедури та показників обумовлені наявною інформаційною базою, яка представлена публічною фінансовою звітністю.

2. Моніторинг нормативно-правового простору, який визначає «правила» існування обліково-аналітичної підсистеми управління, показав його нестабільність та постійну «рухливість», що спричиняється реформами та нововведеннями. Вітчизняні законодавці намагаються наблизити облікову підсистему до вимог міжнародного співтовариства, однак цей процес розтягнувся на десятиліття та супроводжується значними спірними питаннями, в тому числі і в області змісту і методики заповнення основних форм фінансової звітності.

3. Обране підприємство для посилення теоретичних досліджень кваліфікаційної роботи – це ТОВ «Ант ЛТД», яке є виробником високоякісної поліграфічної продукції. Сьогодні підприємство є відомим для більшості Чернівчан та навіть для країн, що межують із західним регіоном країни – Польщі, Румунії. Проте, незважаючи на високий попит на продукцію, низькі ціни, конкурентоспроможність, у підприємства є певні «слабкі місця», пов'язані із іншою операційною діяльністю, адже за весь досліджуваний трьохрічний період результатом діяльності був чистий збиток. Показники ділової активності для частини активів (оборотні активи, запаси) прискорились, проте для дебіторської і кредиторської заборгованості – сповільнилися. Сьогодні перед керівництвом ТОВ «Ант ЛТД» є чимало проблем, які повинно вирішити керівництво на базі якісно проведеного аналізу фінансового стану.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Облікова політика підприємства та підготовчий етап формування звітних форм

Всі процеси господарського життя з майном, власними і залученими джерела його фінансування ТОВ «Ант ЛТД» в обов'язковому порядку фіксує в первинній документації, яка в подальшому знаходить свій прояв у діючих формах звітності. На перший погляд, такий процес є досить простим і лаконічним, але як показує практика, для того, щоб кожна цифра потрапила до відповідної статті звіту, вона повинна пройти чимало облікових процедур, що виконують працівники бухгалтерської служби досліджуваного підприємства.

Поліграфічне підприємство ТОВ «Ант ЛТД» не відрізняється великими розмірами та значимим обсягами господарської діяльності. Це все дещо полегшує і скорочує кількість облікових операцій, що виконуються двома його бухгалтерами. В якості «помічника» обліковці використовують комп'ютерну програму «1С: Бухгалтерія 7.7». Версія програмного забезпечення є застарілою, проте інженер-програміст, який передбачений в штаті підприємства, оперативно налагоджує і адаптує його до перманентних змінних у чинному законодавстві.

Згідно чинного законодавства всі варіативні методи і прийоми бухгалтерського обліку ТОВ «Ант ЛТД» задекларовані і затверджені в Наказі про облікову політику. Цей розпорядчий документ датується 30.12.2005 р. Така редакція не відповідає реаліям сучасної облікової системи, яка пройшла чимало реформ, змін, оновлень. Тому пріоритетною рекомендацією для досліджуваного господарюючого підприємства буде переглянути Наказ та внести потрібні правки і корективи, що будуть йти «в ногу» з діючою нормативно-правовою базою.

Фундаментальні прийоми та правила, що використовуються бухгалтерами ТОВ «Ант ЛТД», узагальнені в табл. В1

Яка залежність між обліковою політикою та фінансовою звітністю ТОВ «Ант ЛТД»? Якщо розібратися, то можна побудувати чіткий ланцюжок між тими методами обліку, які обирає підприємство для узагальнення даних про окремі об'єкти, та статтями звітних форм, що формуються на базі інформаційного контенту всієї облікової системи.

Наказ про облікову політику, що діє на ТОВ «Ант ЛТД» не тільки не відображає останніх змін в обліковій системі України, але й залишає поза увагою деякі важливі об'єкти обліку (дебіторська заборгованість, резерв сумнівних боргів, ліміт готівки в касі тощо). І на це також слід звернути увагу керівництву підприємства.

Положення облікової політики мають вплив не тільки на статті фінансової звітності, але й на аналітичні індикатори фінансового становища (табл. В2).

Технічна сторона облікової політики, що реалізується через обрану форму обліку, відіграє важливу роль не тільки для облікової системи, але і під час підготовки форм фінансової звітності, що характеризують фінансовий стан підприємства. На ТОВ «Ант ЛТД» з моменту створення обрано журнальну форму обліку, де всі операції відображаються у синтетичних регістрах – журналах (журналах-ордерах в минулому). З 2007 р. на підприємстві було впроваджена спочатку часткова, а вже пізніше й «всеохоплююча» автоматизація із застосування програмного продукту «1С: Бухгалтерія». Загальна схема того, як відбувається рух даних в межах журнальної форми на ТОВ «Ант ЛТД», представлена на рис. В1.

Всі форми фінансової звітності є цілісним «механізмом», де кожен звіт є доповнюючим елементом в загальній числовій характеристиці підприємства. Сьогодні вітчизняна фінансова звітність згідно із чинним законодавством включає в себе п'ять річних форм: 1) ф. 1 Баланс (Звіт про фінансовий стан); 2) ф. 2 Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід); 3) ф. 3 Звіт про

рух грошових коштів; 4) ф. Звіт про власний капітал; 5) ф. Примітки до річної фінансової звітності; 6) Додатки до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами».

Зв'язок між усіма звітними формами є досить прозорим і зрозумілим. Підтвердженням цього факту є наявність зустрічних сум, які паралельно відображаються у різних формах. За словами багатьох вчених і практиків такі форми як Звіт про власний капітал та Примітки є лише доповнюючими та водночас за багатьма аспектами дублюючими звітами. Така особливість вітчизняної фінансової звітності дозволяє перевіряти правильність дій бухгалтерів, ще на початкових етапах формування її контенту.

Загальнодержавний рівень складання та подання фінансової звітності в Україні передбачає низку принципів, які варто дотримуватися в ході її формування (рис. В2).

Звітність складається під конкретні запити, іншими словами має свою адресність, що орієнтована одночасно на зовнішніх та внутрішніх користувачів інформації. Так, внутрішні користувачі мають прямий інтерес в результативності та фінансово-майновому потенціалі підприємства. До такої групи належать: власники і засновники, акціонери, трудовий колектив підприємства. Адже від того, на скільки довго та рентабельно буде працювати підприємство, залежать доходи всіх перелічених суб'єктів.

У зовнішніх користувачів існують дещо інші інформаційні пріоритети. Так, особливу зацікавленість викликають дані, що характеризують імідж підприємства, здатність вчасно оплачувати рахунки, не залежати від кредиторів тощо. Дана інформація дозволяє приймати рішення про доцільність і вигідність співпраці із таким партнером.

Періодичність складання та подання фінзвітності чітко визначена обліковими стандартами. Квартальна звітність у складі двох форм (ф.1 та ф.2) подається по завершенні кожного кварталу не пізніше 25 числа наступного місяця. Річна – всі 5 форм – до 20 лютого наступного р. після звітного.

Процес підготовки вхідної інформації, що розкривається у звітних

формах доволі кропіткий та багатоетапний. Пропущення одного з етапів може плачевно відзначитись на достовірності та правдивості інформації в звітності. Алгоритм і послідовне розкриття всіх узагальнюючих облікових процедур перед підготовкою всіх форм фінансової звітності в бухгалтерії ТОВ «Ант ЛТД» наведений на рис. В3.

Всі окреслені етапи спрощені на досліджуваному підприємстві, оскільки значна частина робіт виконується в автоматизованому форматі і уникає виникнення арифметичних помилок та неточностей. Проте недолік автоматизованої журнальної форми обліку за словами головного бухгалтера ТОВ «Ант ЛТД» полягає у потребі постійного налагодження програмного продукту відповідно до періодичних змін в облікових стандартах та інших нормативних документах. А це все додаткові витрати часу та коштів.

Проміжною і вирішальною складовою в усьому алгоритмі підготовки фінансової звітності являється оборотна відомість. На ТОВ «Ант ЛТД» її складають паралельно за синтетичними і аналітичними рахунками. Тотожні обороти за кредитом і дебетом відповідних рахунків є підставою для заповнення окремих статей і розділів звітних форм. Варто відмітити, що обороти за рахунками доходів і витрат, стосуються Звіту про фінансові результати, а статична інформація (активи, пасиви) – база для складання балансового звіту, звітної форми про власний капітал тощо.

Ієрархічний зв'язок і підпорядкованість етапів підготовки і заповнення звітності може бути зображена у вигляді піраміди (рис В4), де потоки інформації рухаються знизу до її «верхівки».

Відправною точкою при складанні фінансової звітності є інформація, генерована в межах облікової підсистеми. Всі інформаційні потоки в обліку кодуються через рахунки, передбачені Планом рахунків бухгалтерського обліку. При цьому розроблений мінфіном План рахунків дозволяє відстежити зв'язок між окремими класами рахунків та розділами відповідних звітних форм (табл. В3).

Так, для забезпечення логічності у формуванні звітної інформації

передбачено окремі класи рахунків, що значно полегшують технологічні процеси. І навіть початківець може без особливих труднощів зрозуміти за якими рахунками необхідно заповнити кожен розділ (статтю) фінансової звітності.

Підводячи підсумки варто зауважити, що організаційні засади бухгалтерського обліку на базовому ТОВ «Ант ЛТД» не суперечать чинному законодавству. Найвагомий недолік в цій сфері – застарілий Наказ про облікову політику, який в оперативній стрр. варто оновити та привести у відповідність до вимог чинного законодавства.

Автоматизований спосіб обробки облікових даних є значним «плюсом» для невеликого штату бухгалтерської служби, що спрощує їм роботу та дозволяє уникати випадкових механічних та арифметичних помилок.

2.2. Сутність та методика заповнення статей Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства

Першою і водночас пріоритетною звітною формою, яка використовується для діагностики фінансового стану, являється бухгалтерський баланс. Такий звіт носить міжнародний характер, адже його складають не тільки вітчизняні підприємства, але й суб'єкти господарювання в більшості країн світу.

Сучасна облікова система України поділяється на ту, яка діяла до 2013 р. і після. Це той рік, коли звітність підприємств зазнала суттєвих змін. А головним «камнем спотикання» став НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [61]. Саме його розробка і введення в дію започаткувало облікову реформу. З того часу пройшло понад шість рр., але й до сьогодні існує багато спірних і неоднозначних питань.

Характерною ознакою НП(С)БО 1 – відсутність жодних роз'яснень стосовно того, як складати та заповнювати оновлені форми звітності. І якщо

зараз вже такої проблеми не виникає бухгалтерів, то в 2013 р. було чимало запитань та паніки серед практиків. І тільки з появою Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності [55], в II розділі яких містились конкретні поради та інструкції. Структурні елементи балансового звіту описані в табл. В4.

Діюча форма 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» є більш «компактнішою», ніж її попередниця. Можливість вводити поруч із регламентованими 49 статтями 43 додаткові дозволяє створити індивідуальний формат звіту, що максимально врахує специфіку функціонування кожного конкретного підприємства.

З давніх-давен в основі балансового звіту було покладено математичну формулу, яка представляла тотожність майна та джерел, які його фінансують (рис. В5).

Сучасна інтерпретація математичної ув'язки, що лежить в основі ф.1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» передбачає чітке і правильне розуміння трьох важливіших складових фінансово-майнового становища підприємства.

Для відстеження історичного перетворення ф.1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» до реалій сьогодення та специфіки заповнення в бухгалтерії ТОВ «Ант ЛТД» розкриємо його структуру (табл. В5).

Отже, в табл. В5 можна побачити специфіку балансового звіту, який складає ТОВ «Ант ЛТД», яка проявляється в основному у «порожніх» статтях і розділах у зв'язку із відсутністю належних показників. Оскільки незначні розміри і звужені напрямки діяльності досліджуваного поліграфічного підприємства значно скорочують кількість вхідної інформації для ф.1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».

Але, якщо зробити акцент на реформаторських змінах, що підкоригували зміст і структуру бухгалтерського балансу у 2013 р., то видно, що це торкнулось більше II, III та IV розділів активу, яких стало не тільки менше, але змінено їх змістове наповнення.

Для пасиву Балансу притаманне перегрупування розділів. Тепер колишні

три розділи представлені тільки двома: розділ 2 «Довгострокові зобов'язання і забезпечення» та розділ 3 «Поточні зобов'язання і забезпечення». Перший розділ пасиву був змінений за змістом відповідно до міжнародного досвіду та облікових стандартів.

Однакових змін зазнали доходи і витрати майбутніх періодів. Якщо раніше вони були окремими розділами пасиву та активу, то сьогодні – це статті відповідних розділів.

Абсолютно новими серед розділів пасиву є 4 під назвою «Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групи вибуття». Раніше така інформація розглядалась у складі поточних зобов'язань. Метою проведених реформ було наближення вітчизняної звітності до міжнародних вимог. Проте як зауважують науковці-теоретики даний перехідний етап ще не є остаточним. Так, слушно зазначає М.А. Проданчук, що відреформований балансовий звіт не вважається 100%-ково адаптованим до вимог міжнародних стандартів. Перш за все не дотримано правил ліквідності активів, за якими вони мають бути розміщені в Балансі. Так ресурси підприємства повинні бути в прямій відповідності із пасивами такої ж терміновості їх погашення [89, с.99].

Для зарубіжних країн при побудові балансових звітів притаманний високий рівень свободи та творчого підходу, оскільки у МСФЗ є лише окремі вимоги стовно того, яка інформація має відобразитися в ньому, а от які статті та в якій послідовності – це рішення самого підприємства. Так в США а Канаді активи розміщуються від найбільш ліквідних до неліквідних, пасиви – від короткотермінових до довгострокових. Такі представники, як Німеччина, Великобританія, пострадянські країни відображають фінансово-майновий потенціал в зворотному порядку [106, с. 4].

Поглиблене роз'яснення щодо заповнення кожної статті Балансу (Звіту про фінансовий стан) в розрізі активів і пасивів описані в табл. В6.

Унікальність бланку бухгалтерського балансу – характерна ознака нової форми. Досягнути такої властивості можна завдяки введенню в його склад

описуваних статей, список який регламентований НП(С)БО 1. Тобто, ніби законодавство і передбачає певний рівень свободи, але через регламентацію таких статей, «свобода» втрачає свій першопочатковий зміст. Назви та зміст описуваних статей представлені в табл. В7.

Всі перелічені статті віддзеркалюють специфіку діяльності страхових компаній, підприємств із створенням власного Пенсійного фонду, компанії, що займаються благодійною діяльністю тощо. Саме через не приналежність ТОВ «Ант ЛТД» до жодної з названих груп такі статті не вводяться в форму Балансу.

Автоматизація облікової системи на ТОВ «Ант ЛТД» передбачає складання балансового звіту в межах комп'ютерного забезпечення «1С: Бухгалтерія 7.7», де узагальнення необхідних даних після внесення всієї поточної інформації про господарську діяльність робиться без втручання бухгалтера. Дана облікова програма містить класичний список регламентованих звітів (рис. В6).

В свою чергу серед такого переліку звітів, працівник бухгалтерії, а на ТОВ «Ант ЛТД» це головний бухгалтер, обирає одну із п'яти форм фінансової (рис. В7).

Всі дані господарського життя ТОВ «Ант ЛТД», які вносились в поточному періоді в міру їх здійснення, узагальнюються, групуються за визначеними критеріями і в подальшому представляються у вигляді окремих рядків ф.1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)». Позитивним моментом такого автоматизованого алгоритму заповнення звітної форми – мінімізація технічних помилок, відсутність необхідності виконувати зустрічні звірки та додаткові контрольні процедури.

Варто зауважити, що сучасний вигляд ф.1. «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» зі слів багатьох науковців не є ідеальним. Саме тому сьогодні існує багато праць, які спрямовані на удосконалення бухгалтерського балансу в розрізі активу та пасиву. Напрямки удосконалення складових активу в науковому колі представлені на рис. В8.

На підставі рис. В8 можна виділити принаймні дві статті, які на думку

більшості вчених, потребують корегування й уточнення. До таких належать: «Відстрочені податкові активи» та «Витрати майбутніх періодів».

Для першої статті «Відстрочені податкові активи» науковці сперечаються відносно її «місця розташування» у складі активів підприємства. І сьогодні існує два варіанта розв'язання даної ситуації. Перший спосіб, автором якого є В. Ганусич [14, с. 6], базується на пропозиції виключення відстрочених активів зі складу активів і перенести їх вартість в пасив Балансу з від'ємним знаком. Другий варіант орієнтується на уточнення поняття «економічна вигода», що покладено в основу визнання активів в обліку. За таких умов податкові активи можуть залишитися у складі майна (активів).

«Витрати майбутніх періодів» за словами більшості вітчизняних теоретиків варто розділяти на поточні і довготермінові, що стане підставою для включення їх одночасно у два розділу активу балансу. Але такі пропозиції жодного відношення не мають до квартальної чи місячної звітності. Все це більше властиві ознаки річної фінансової звітності.

Вилучення резерву сумнівних боргів з форми Балансу, який почали складати у 2013 р., є неправомірною дією за словами вчених. Оскільки в такій ситуації порушуються головні принципи фінансової звітності та надають викривлену інформацію для її користувачів.

Відстежується закономірна схожість пропозицій науковців щодо удосконалення складу та структури пасиву ф.1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» (рис. В9).

В пасиві балансової форми найсуперечливіші статті: «Забезпечення виплат персоналу», «Інші забезпечення», «Доходи майбутніх періодів». Наскільки всі рекомендації носять реальну практичну цінність вирішувати рядовим бухгалтерам, а не мінфінівцям. Проте будь-які вказані пропозиції не можуть бути вирішені на рівні окремого господарюючого суб'єкта, оскільки це загальнодержавне завдання.

Опрацювання фактографічної та звітної інформації на ТОВ «Ант ЛТД» варто констатувати факт відповідності методики складання бухгалтерського

балансу вимогам діючого законодавства. Але, можна погодитись із авторами відомих наукових праць і теорій, поточна форма балансового звіту в Україні потребує коректив й доповнень.

2.3. Порядок підготовки Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)

Паралельно із статичною інформацією, яку відображає бухгалтерський баланс, для оцінки фінансового стану необхідно володіти динамічними даними, що знаходять свій відбиток у ф. 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)». Даний звіт містить результативні показники господарської діяльності: витрати, доходи, прибуток (збиток). Загальні параметри і характеристики звітної форми №2, які регламентовані в облікових положеннях, вказані на рис. В10.

Діюча форма Звіту про фінансові результати такою була не завжди. Її було оновлено і відформатовано у 2013 р. Поверхнева зміна, яку образу помітно навіть не для знавців бухгалтерського обліку, віддзеркалюється у відкоригованій назві – Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід). Як змінювалася структура даної звітної форми? Для відповіді на це питання розглянемо реформування та зміну даного звіту в історичному ракурсі (табл. В8).

Отже, табл. В8 зазначає про появу нового II розділу, який характеризує отримані підприємством сукупні доходи в розрізі видів, а саме: дооцінка необоротних активів, дооцінка фінансових інструментів, накопичені курсові різниці, інший сукупний дохід тощо. Проте негативним моментом в практиці заповнення даної звітної форми на ТОВ «Ант ЛТД» є формальне заповнення цього розділу – зазначення тільки підсумкового значення сукупного доходу.

В основі ф.2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»

покладено правильне визначення основних економічних категорій: «доходи», «витрати», «прибуток», «збиток». Проте розгляд їх в розрізі трьох видів господарської діяльності збільшує їх різновиди (рис. В11).

Для формування контенту Звіту про фінансові результати призначені доходні (клас 7) й витратні (клас 8, 9) рахунки. Вони не мають сальдо, тому бухгалтери використовують дебетові й кредитові обороти.

Облікова політика ТОВ «Ант ЛТД» передбачає застосування 8 класу рахунків, які за своїми видами є ідентичні до статей III розділу – «Елементи операційних витрат», що полегшує бухгалтерську роботу, не потребуючи додаткового групування даних.

В I розділі «Фінансові результати» наводяться всі види доходів і витрат, зіставлення яких дозволяє визначити фінансові результати від основної, операційної та всієї фінансово-господарської діяльності підприємства. Практичні матеріали та звітність ТОВ «Ант ЛТД» підтверджують, що левову частку у складі узагальненого фінансового результату займають показники (доходи і витрати) операційної діяльності, виключенням є лише «Інші доходи» та «Інші витрати», які інколи з'являються на досліджуваному підприємстві поліграфії. Склад та алгоритм підготовки I розділу Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) ТОВ «Ант ЛТД» розкриті в табл. В9.

Рекомендований та нормативно обґрунтований алгоритм заповнення кожної статті, які містяться в I розділі Звіту про фінансові результати систематизований в табл. В10.

Особливу зацікавленість серед практиків та науковців викликав «новостворений» розділ – II «Сукупний дохід» (табл. В11). Особливість даного розділу – деталізована характеристика інших доходів, які враховані при визначенні бази оподаткування. В підсумку рядок 2465 відображає загальний розмір сукупного доходу, що отримано підприємством за поточний період.

Але для базового поліграфічного підприємства ТОВ «Ант ЛТД» цей алгоритм є теоретичним та невживаним. Оскільки бухгалтер під час складання другої форми звітності вказує лише загальну величину доходу за цим розділом,

а всі статті залишаються порожніми.

Витрати операційної діяльності в розрізі економічних елементів представлені в однойменному III розділі «Елементи операційних витрат» (табл. В12).

Завершальний IV розділ «Розрахунок показників прибутковості акцій» у формі 2 заповнюється тільки тими підприємствами, які визнані акціонерними. Особливою ознакою таких товариств – це вільний продаж на фондових біржах їхніх простих акцій. Для ТОВ «Ант ЛТД» даний розділ залишається незаповненим, через те, що воно є неакціонерним.

Рівень прибутковості однієї акції є важливим обґрунтуванням для прийняття рішення стосовно доцільності інвестування коштів в те чи інше підприємство. Нормативним документом, що дає певні роз'яснення по методиці заповнення цього розділу - НП(С)БО 24 «Прибуток на акцію» [77]. Розкриття послідовності та алгоритму заповнення останнього IV розділ у формі 2 представлено в табл. В13.

Більшість представлених аналітичних показників у розділі розраховуються на підставі відомих формул та алгоритмів. Так, чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію – це результат зіставлення різниці між сумою чистого прибутку (збитку) і сумою дивідендів на привілейовані акції до середньорічну кількість простих акцій в обігу.

В свою чергу, середньорічна кількість простих акцій в обігу обчислюється за формулою:

$$C = \sum A \times K \div 365 \quad (2.1)$$

де, С – середньорічна кількість акцій; А – кількість простих акцій, що перебувають в обігу; К – кількість днів у кожному періоді між емісіями.

До звітної форми №2 можуть бути вписані додаткові статті, визначені додатком 3 до НП(С)БО 1. Більшість з них стосується інформації щодо діяльності страхових компаній. Інші підприємства за необхідності (дотримуючись принципу суттєвості та достовірної оцінки) можуть вписувати додаткові статті, що стосуються доходів або втрат від зміни вартості активів,

що оцінюються за справедливою вартістю (ряд 2121, 2181), від визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції (ряд. 2122, 2182), дохід від одержаної благодійної допомоги (ряд. 2241), прибуток (збиток) від інфляції на монетарні статі (ряд. 2275).

Недолік форми № 2 фінансової звітності, про який неодноразово можна прочитати в науковій періодиці, стосується відсутності чіткого поділу результатів (доходів, витрат, прибутку або збитку) від фінансової та інвестиційної діяльності. Оскільки сучасна форма після результату від операційної діяльності передбачає обчислення тільки прибутку (збитку) до оподаткування, а відповідні витрати і доходи вказуються хаотично.

Повертаючись до практики складання даного звіту ТОВ «Ант ЛТД», слід відзначити, що додаткові статті підприємство не вписує, оскільки не виникає такої потреби, обумовленої відсутністю зазначеної специфіки.

В цілому ж на досліджуваному підприємстві дотримуються порядку складання ф.2 Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), визначеного НП(С)БО 1 та методичними рекомендаціями щодо заповнення форм звітності, за виключенням II розділу «Сукупний дохід», який заповнюється тільки як підсумкова узагальнююча сума.

Висновки за розділом 2

Виконання науково-практичних досліджень в області організаційно-методичних аспектів облікового узагальнення даних для заповнення основних форм фінансової звітності дозволило сформулювати такі висновки:

1. Організація обліку – це багаторівневий процес, що охоплює технічні, функціональні та методичні аспекти. Всі обрані правила та прийоми ведення бухгалтерського обліку ТОВ «Ант ЛТД» зафіксовані в Наказі, проте дата його ухвали значиться 2005 р., що з самого початку вже засвідчує застарілість його положень. Всі окреслені особливості обліку об'єктів напряду впливає на зміст

того чи іншого облікового звіту. Підготовчий етап складання фінансової звітності потребує ретельного групування, систематизації даних, їх звірку та впевненість у достовірності.

2. Балансовий звіт – головна форма, що містить базові концепції для оцінки фінансово-майнового стану підприємства. Сучасна форма Балансу характеризується певним рівнем маневреності, в результаті можливості вилучати і вводити додаткові статті. В якості удосконалення ф.1 вченими рекомендовано поділяти доходи і витрати майбутніх періодів на короткотермінові та довгострокові, повернути до складу активів статтю «Резерв сумнівних боргів».

3. Додаткова інформація для оцінювання рентабельності, ділової активності міститься у ф.2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)». В даному Звіті окрім зміни шифрів статей, вилучення статей, які містили дані про виручку від реалізації та ПДВ (іншими непрямыми податками), введення додаткового 2 розділу про сукупний дохід, суттєво нічого не змінилось в ході проведеної реформи. Витратні і доходні складові господарської діяльності ТОВ «Ант ЛТД» у вказаній формі дозволяють визначити кінцевий фінансовий результат. Для удосконалення форми 2 рекомендовано розділяти доходи і витрати між фінансовою та інвестиційною діяльністю, що дозволить виділяти суму внеску даних різновидів господарювання у загальний розмір прибутку чи збитку.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА АУДИТ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТОВ «АНТ ЛТД» ЗА 2020-2022 РР.

3.1. Загальний та факторний аналіз фінансового стану суб'єкта господарювання

Економічна ситуація в Україні відрізняється високим рівнем ризику, податковим тиском, нездоровою конкуренцією. За таких умов вітчизняні підприємства мають професійно і обізнано підходити до розробки ефективної системи управління з орієнтацією на подальший розвиток в довгостроковій перспективі. Особливе місце в такій моделі управління має займати розробка та реалізація заходів, що забезпечувала б підтримку оптимальних параметрів фінансово-майнового становища господарюючого суб'єкту. Адже це є певним «гарантом» стабільного майбутнього та беззбиткового функціонування в кризових економічних умовах.

Для того, щоб впливати на ділову і платіжну репутацію підприємства, сприяти забезпеченню високої прибутковості діяльності, підтримувати належний рівень ліквідності необхідно грамотно й систематично проводити загальну й часткову діагностику фінансових індикаторів, коефіцієнтів. Саме вони є так званими «симптомами» того, що відбувається в середині підприємства й дозволяють вчасно зреагувати на негативні явища й тенденції.

За даними Державної статистичної служби України більшість підприємств сьогодні знаходяться на межі банкрутства та є збитковими. І обране підприємство ТОВ «Ант ЛТД» не є винятком. Тому зараз, як ніколи, потреба у здійсненні кваліфікованої аналітичної оцінки фінансового стану є особливо актуальною.

За словами А.Д. Шеремета, систематичне використання фундаментальних методик аналізу фінансового стану дозволяє досягнути стратегічно орієнтованих цілей для будь-якого підприємства: 1) уникнути або

мінімізувати рівень невизначеності; 2) оптимізувати співвідношення між різновидами джерел фінансування; 3) створити найбільш раціональний склад майна в розрізі видів за ступенем ліквідності та доцільності [110]. Таке твердження не потребує підтверджень й доведень зі сторони аналітиків-практиків. Але інформаційний простір сьогодення є мінливим та неоднозначним. Постійно змінюються статті звітності, що покладені в основі алгоритму аналітичних обчислень, уточнюються потреби менеджменту з питань фінансових параметрів об'єкту управління – все це призводить до того, що розроблена методика аналізу фінансового стану може не відповідати реаліям сучасного економічного середовища.

Теоретичні та практичні аспекти оцінки фінансового стану підприємства глибоко досліджені в працях провідних учених: О. Я. Базилінської, М. Д. Білик, І.О. Бланка, К. В. Бородкіна, К.В. Ізмайлової, В.В. Ковальова, М. Я. Коробова, Р. О. Костирко, Г.О. Крамаренко, Л. А. Лахтіонової, А. М. Поддєрьогіна, Г. В. Савицької, О. М. Терещенко, Ю. С. Цал-Цалко, О. Є. Чорної.

Однак, кожен із вчених по-своєму бачить методикау і напрямки оцінювання фінансового становища. Так, А. М. Поддєрьогін наголошує на тому, що аналіз фінансового стану є тотожним із загальним аналізом господарської діяльності підприємства і поділяється на підрозділи: фінансовий та управлінський аналіз [104, с.284-285]. Параметри такої аналітичної парадигми окреслені на рис. Г1.

Інша точка зору розкрита К.В. Бородкіном у його фундаментальних працях. З його слів, всі показники і коефіцієнти в системі аналітичної оцінки фінансового стану повинні давати не тільки інформація в статичному ракурсі, але і в часовому лані, що дозволяє моделювати історію всіх існуючих процесів та ситуацій, які переживає саме підприємство, визначати, які «больові точки» існують та як їх усунути [6].

Для побудови найбільш ефективної методики аналізу фінансового стану необхідно чітко структурувати всі параметри та характерні сфери даного поняття. Сьогодні вчені по-різному розкривають дане питання, але

синергетичний підхід у вивченні сучасної економічної літератури дозволив виділити пріоритетні характеристики фінансового стану (рис. Г2).

Дещо своєрідною є трактовка методики аналізу Т.А. Обушак, а саме: фінансовий стан має вивчатися на підставі взаємоузгоджених елементів, які для конкретного підприємства є найбільш актуальними та затребуваними [63, с. 98-100]. Що розумів під цими елементами вчений? Які серед них є більш пріоритетними та потребують особливої уваги зі сторони управлінського персоналу? Для того, щоб ограновано відповісти на це питання, було опрацьовано більшість сучасної наукової літератури. Результати спостережень дозволили представити найбільш популярні «елементи» фінансового стану на рис. Г3.

Група аналітиків, серед яких С.В. Тютюнник та І.В. Бокар'єв, стверджують, що будь-яке фінансове рішення може бути класифіковане як виважене та обґрунтоване лише на підставі всебічного аналізу фінансового стану, в іншому випадку перспективи для підприємства є не «райдужними» [102].

В ході діагностики фінансового стану, якість отриманих результатів буде залежати від того, які методи застосовувалися. Сьогодні є лише рекомендовані прийоми, які стосуються більше суб'єктів державного сектору. Інші ж підприємства мають абсолютну свободу вибору з даного питання.

Як стверджує Р.О. Костирко, серед існуючого списку вживаних методів діагностики фінансового стану найбільшою практичною цінністю володіють способи, які базуються на фінансових коефіцієнтах-індикаторах [37]. Сучасна практика фінансового аналізу налічує понад 200 аналітичних показників, що обчислюються за даними звітних форм. Визначити більш пріоритетні і значимі групи серед них досить важко. Адже користь кожного окремого коефіцієнту на пряму залежить від мети, яка переслідується аналітичною діагностикою.

Поодинокі показники не мають особливої інформаційної цінності, тому для отримання повномасштабної картини їх групують в однорідні групи. Паралельно для більшості коефіцієнтів фінансові аналітики визначають

оптимальні значення, або їх діапазон, щоб в ході аналізу визначати місце досліджуваного підприємства на ринку, в регіоні, галузі тощо. Всі існуючі напрямки і групи показників оцінки фінансового стану структуровано на рис. Г4. та міжнародний досвід застосованих прийомів – на рис. Г5.

Здавалося б напрямки окреслені, методи узгоджені, але як показує опрацьована спеціальна література та періодичні видання за даною тематикою, існує багато невирішених спірних питань, які зі слів вчених варто терміново вирішувати та приходити до консенсусу (рис. Г6).

Вірогідність отриманих результатів аналізу найчастіше обумовлені інформаційною базою та її достовірністю, рівнем деталізації та повноти. Для аналізу фінансово-економічного становища підприємства в якості вхідної бази даних виступить звітність різних рівнів та видів (табл. Г1).

Визначним атрибутом будь-якої моделі економічного аналізу є сукупність показників, аналітичних індикаторів, індексів і коефіцієнтів, що можуть в повній мірі через призму числових значень описати досліджуваний об'єкт. Для діагностики фінансового стану їх кількість перевищує декілька сотень. Серед науковців досі тривають серйозні дебати стосовно «вірності» того чи іншого алгоритму обчислення певних фінансових коефіцієнтів. Проте, незважаючи на таку гостру наукову ситуацію, можна виділити найбільш фундаментальні класичні формули і показники, які в розрізі описаних напрямків можуть всесторонньо охарактеризувати фінансовий стан вітчизняних господарюючих суб'єктів (табл. Г2).

Вся методика аналізу фінансового стану найчастіше побудована на дедуктивному методі пізнання, де оцінка здійснюється від загальних параметрів до більш деталізованих. Такого твердження притримуються відомі фінансові аналітики, серед яких: Р.О. Костирко [37, с. 125], А.Д. Шеремт, Р.С. Сайфулін [110]. Такою узагальнюючою характеристикою підприємства, через призму фінансового стану, є вартість його майна. Даний фінансовий параметр аналітики прирівнюють до терміну «майновий потенціал» [37]. Оцінка складу та динамічних зрушень вартості активів ТОВ «Ант ЛТД» за 2020-2022 рр.

наведене в табл. Г3. та рис. Г7.

Числові показники табл. Г3 відображають загальну тенденцію скорочення абсолютних значень для більшості складових майна за весь трьох річний період. Так, вартість всього майна ТОВ «Ант ЛТД» в кінці 2022 р. становила 4489 тис. грн., що на 22 тис. грн. або 0,5% менше аніж в 2021 р., а відносно 2020 р. – на 271 тис. грн. або 5,7%. Іншими словами майновий потенціал погіршується та підтверджує скорочення обсягів діяльності. Найбільш явною причиною такої ситуації є значне зменшення вартості матеріально-технічної бази (основних засобів). Щодо оборотних активів, то за останній звітний рік їх величина тільки збільшилась.

Довгострокова складова активів – необоротні активи на ТОВ «Ант ЛТД» є тотожними із основними засобами, оскільки окрім них жодних інших складових не включено до 1 розділу Балансу. Вартість основних засобів у 2022 р. становив 3854 тис. грн., що на 119 тис. грн. (або 3,0%) менше ніж у 2021 р. та на 288 тис. грн. (або 7,0%) – відносно кінця 2020 р.

Оборотні активи на поліграфічному підприємстві представлена більш широкою «палітрою» більш ліквідними складовими майна. В цілому їх величина досягнула величини 635 тис. грн., а це в рази більше від попередніх періодів, а саме: на 97 тис. грн. – порівняно із 2021 р. та на 17 тис. грн. – відносно 2020 р.

Найбільшого і тотального зростання в цій групі активів зазнали виробничі запаси та дебіторська заборгованість за продукцією. Так, для запасів характерне зростання на 70 та 38 тис. грн. в порівнянні до 2021 та 2020 рр. відповідно, а на кінець 2022 р. їх розмір становив 455 тис. грн. Це свідчить про розширення виробничої діяльності ТОВ «Ант ЛТД». Заборгованість дебіторів за продукцію з 8 тис. грн. збільшилась до 42 тис. грн.. Проте охарактеризувати таке явище як позитивне важко, адже вказує про погіршення розрахункової дисципліни й потребує вжиття відповідних заходів у майбутньому. Решта різновидів оборотних активів то скорочувалися у 2021 р., то знову відновлювали свої «втрачені позиції» на кінець 2022 р. Більше зупинитися необхідно на грошових

коштів, які є пріоритетним критерієм платоспроможності кожного підприємства. Їх величина в порівнянні із іншими активами є доволі висока і коливається від 46 тис. грн. у 2022 р. до 72 тис. грн. у 2021 р.. Такий розмір є достатнім для того, щоб вчасно розраховуватися за всіма борговими рахунками, виставленими кредиторами.

Графік, що відображає склад майна ТОВ «Ант ЛТД» в часовому вимірі, виділяє найбільш значимі компоненти, до яких беззаперечно належать основні засоби. Інші складові є мізерними на їх «фоні». Іншими словами, поліграфічне виробництво є фондомістким і потребує належної матеріально-технічної бази.

Для більш ґрунтовного пояснення такої ситуації доцільно відстежити структурні зрушення в майновому потенціалі поліграфічної фірми за весь звітний трьохрічний період (табл. Г4).

Складові майна за своєю дольовою участю на ТОВ «Ант ЛТД» наділені певними закономірностями й закріпленими тенденціями. Так «левова» доля в активах даного підприємства належить основним засобам, при цьому питома вага змінюється «зигзагоподібно»: 87,02%; 88,07% та 85,85% за 2020-2022 рр. відповідно.

Оборотні активи, що є певного роду в такому аналізі «опонентами» для необоротних активів на кінець 2022 р. збільшили свою участь у майні поліграфічного підприємства з 11,93% у 2021 р. до 14,15% на кінець 2022 р. Певною мірою, це підтверджує поступовий розвиток поліграфічного виробництва, розширення обсягів діяльності, адже зросла доля запасів та окремих видів дебіторської заборгованості. Це все є свідомством того, що підприємство «живе, дихає, розвивається».

На досліджуваному підприємстві поліграфічної індустрії не відстежується різких «перепадів» у питомій вазі окремих складових активів. Якщо детальніше розглянути оборотні активи, то з поміж усіх найбільше виділяється дебіторська заборгованість перед бюджетом. У 2020 р. її частка становила 2,52%, а вже наступного р. скоротилась до 0,51% і на кінець 2022 р. становила 0,29%. Така зміна є позитивною для підприємства.

Виробничі запаси стали більш «значимими», оскільки з 7,29% у кінці 2020 р. їх питома вага виросла до 10,14% на кінець 2022 р. Грошові кошти та їх доля не суттєво коливалися в розглянутий аналітичний період. Так їх питома вага становила 1,09%; 1,60% та 1,02% за 2020-2022 рр. відповідно. Для найбільш ліквідних активів такі значення частки є досить високими. Позитивним моментом в діяльності ТОВ «Ант ЛТД» варто визнати мінімальні розміри питомої ваги дебіторської заборгованості за продукцію, яка у 2020 р. становила 0,13%, а в 2022 р. зросла до 0,94%. Іншими словами покупці поліграфічного підприємства не затримують оплату за виготовлену високоякісну продукцію. Проте звести до мінімуму цей показник в сучасних реаліях економічного життя неможливо. Найменшими за своєю часткою у складі майна є витрати майбутніх періодів та інші оборотні активи. В окремі періоди їх значення прирівнюється нулю.

Оберненою характеристикою майнового потенціалу підприємства є опис того, як фінансуються зазначені види активів. Класичними фінансовими джерелами є власні й позикові (залучені) ресурси. Їх співвідношення і величина суттєво впливає на загальне фінансове положення господарюючого підприємства. Моніторинг капіталу ТОВ «Ант ЛТД» за 2020-2022 рр. на підставі його звітності представлений в табл. Г5.

Підприємство поліграфічної індустрії, обране в якості об'єкта дослідження, є фінансово незалежним від зовнішнього фінансування. Це пояснюється тим, що власний капітал – найбільша складова у капіталі ТОВ «Ант ЛТД» протягом усіх трьох років. Проте в часі спостерігається скорочення власного капіталу з 4646 тис. грн. у 2020 р. до 4461 тис. грн. на кінець 2022 р. Загальне його скорочення за три рр. склало 185 тис. грн. або 4,0%. Проте навіть такі зміни не зменшили значимість власних джерел фінансування в загальному розмірі капіталу.

Скорочення власного капіталу відбулося лише за рахунок єдиної складової – непокритого збитку. Щорічно величина непокритого збитку на досліджуваному поліграфічному підприємстві тільки зростає. Так, якщо у 2020

р. він становив 2467 тис. грн., то вже наступного – 2609 тис. грн., а ще через рік у 2022 р. досягнув значення 2652 тис. грн. Це є дуже загрозливою тенденцією. Адже з часом може призвести до банкрутства.

Величина позикового капіталу зазнала серйозних змін. Так, якщо на кінець 2020 р. його розмір становив 114 тис. грн., то 2021 р. призвів до суттєвого скорочення (на 107 тис. грн. або 97,3%) і становив 7 тис. грн., а в 2022 р. – зріс до 24 тис. грн. Робити однозначні висновки за такою ситуацією досить важко. З одного боку скорочення залучених фінансових ресурсів є позитивним в діяльності підприємства, оскільки збільшує його фінансову незалежність, а з іншого – таке різке зниження викликає занепокоєння. Окрім того, як стверджують провідні вітчизняні аналітики-практики, серед яких О.Р. Костирко, підприємства можуть розвиватися переважно за рахунок залучених джерел фінансування, а там, де фінансування здійснюється виключно за рахунок власних коштів, керівництво просто не вміє якісно управляти фінансовими ресурсами [37].

Позиковий капітал підприємства формується за рахунок лише трьох складових, віднесених до складу поточних (короткострокових) пасивів, а саме: кредиторської заборгованості за товари (роботи, послуги), кредиторської заборгованості перед бюджетом та іншими поточними зобов'язаннями.

Найбільших змін зазнали інші поточні зобов'язання. Так їх значення в кінці 2020 р. становило 111 тис. грн., а на кінець 2022 р. воно зменшилось до 24 тис. грн.. За весь трьох річний аналітичний період ця стаття позикового капіталу скоротилась на 87 тис. грн. або 78,4%. Інші складові залучених коштів є мізерними. Заборгованість за товари роботи і послуги за останні два рр. становила 1 тис. грн. Кредиторська заборгованість перед бюджетом зростає є перманентною статтею і за всі три рр. не змінює своєї величини – 3 тис. грн.

Повніше уявлення загального фінансового потенціалу досліджуваної поліграфічної фірми надає вертикальний аналіз її пасивів, що дозволяє визначити долю кожної складової (табл. Г6).

Питома вага власного капіталу, як і передбачалось, є найбільшою –

97,61%, 99,84% та 99,38% відповідно на кінець 2020-2022 рр. Коливання частки власних коштів відбувається то в сторону збільшення, то зменшення. Така ситуація залежить не тільки від абсолютного значення власного капіталу і від того, як змінювався розмір позикового капіталу.

Зареєстрований капітал, що є пріоритетним серед всіх складників власного капіталу за своєю абсолютною величиною є незмінним (7108 тис. грн.), проте його питома вага коливається. Капітал в дооцінках також є перманентною статтею в абсолютному своєму виразі – 5 тис. грн., що забезпечило відносну стабільність значення його питомої ваги – 0,11%.

Позиковий капітал є незначним, його питома вага досягнула свого найбільшого значення у кінці 2020 р. – 2,39%, а найменшого – в 2021 р. (0,16%). Найбільш значимою статтею позикового капіталу є «інші поточні зобов'язання», частка якої становила 2,33%, 0,07% та 0,53%. Видно, що не в усі рр. вона було пріоритетною. Решта видів кредиторської заборгованості займали не більше 0,07%, що і досить незначною величиною їх дольової участі в капіталі ТОВ «Ант ЛТД».

Отже, структурний аналіз підтвердив значимість власного капіталу в системі фінансування майна ТОВ «Ант ЛТД» за всі три роки.

Сучасний ринок вимагає від підприємств здатності вчасно погашати свої зобов'язання перед партнерами та державою, а отже мати необхідний резерв грошових коштів – ліквідних активів. Розмір такого «резерву» обумовлений специфікою діяльності, величиною активних платіжно-розрахункових взаємовідносин. Для того, щоб аналітично підтвердити рівень забезпеченості підприємства ліквідними активами, вченими сформована методика аналізу, що передбачає оцінку балансу з позиції ліквідності та обчислення показників платоспроможності (ліквідності).

Характеристика балансу ТОВ «Ант ЛТД» з позиції його ліквідності представлений в табл. Г7. В ній згруповані всі складові балансового звіту за ознаками швидкості перетворення на гроші (для активів) та оперативності погашення боргів (для пасивів)

Для ТОВ «Ант ЛТД» найкращими роками стосовно його ознак ліквідності були 2021 та 2022 рр. Адже в цей період за всіма параметрами та умовами даної методики аналізу може баланс поліграфічного підприємства абсолютно ліквідним. Це означає, що грошових коштів, що є найліквіднішими активами, вистачить для швидкого розрахунку з усіма найтерміновішими борговими зобов'язаннями. При цьому надлишок грошей у 2021 р. становить 65 тис. грн., а в 2022 р. – 19 тис. грн. Така характеристика позитивно впливає на імідж ТОВ «Ант ЛТД» серед його партнерів та контрагентів. Щодо 2020 р., то тільки недостатність грошових активів у розмірі 62 тис. грн. стало перешкодою для зарахування балансового звіту підприємства до категорії абсолютно ліквідних. Ще однією позитивною особливістю досліджуваного господарюючого суб'єкту є його величина власних коштів, що в разі перебиває вартість необоротних активів ($A4 \leq P4$). При цьому надлишок їх щор. зростає і покращує показники фінансової стійкості ТОВ «Ант ЛТД».

Наступним аналітичним кроком в оцінці ліквідності є обчислення цілої системи коефіцієнтів та показників. Розраховані за даними звітності ТОВ «Ант ЛТД» індикатори ліквідності за 2020-2022 рр. наведені в табл. Г8 та рис. Г8.

Зазначені в табл. Г8 індикатори платоспроможності суттєво різняться в роках. Найгірша ситуація спостерігається у 2020 р., хоч всі показники і знаходяться в межах оптимальних значень. Найбільшої платоспроможності ТОВ «Ант ЛТД» досягло у 2021 р., коли коефіцієнт абсолютної ліквідності становив 10,286 пункти при оптимальних межах 0,2-0,35, а коефіцієнт покриття сягнув позначки 76,857 пункти. У 2022 р. значення коефіцієнтів дещо погіршили, хоч це і не суттєво вплинуло на загальний платоспроможний імідж досліджуваного поліграфічного підприємства. Так коефіцієнт абсолютної ліквідності в 2022 р. скоротився на 8,607 пункти та становив 1,679, проміжний коефіцієнт покриття – 6,179, що на 10,821 пункти менше ніж аналогічний у 2021 р.. Коефіцієнт покриття на кінець 2022 р. – 22,679, що є менше минулорічного значення на 54,178 пункти.

Співвідношення величини дебіторської і кредиторської заборгованості

показує, що розмір першої перевищує над другою більше ніж у 4 рази. Це вказує про наявність певних «слабких місць» в розрахунковій дисципліні ТОВ «Ант ЛТД» і на це слід звернути увагу керівництву.

На даний момент можна робити позитивні висновки і зазначати високий рівень ліквідності. Проте варто дивитись на перспективу і брати до уваги постійно змінювану тенденцію коливання значень більшості коефіцієнтів-індикаторів. Тобто той діапазон, з яким змінюються обчислені коефіцієнти є дуже великим і це має насторожувати керівництво .

Для того, щоб визначити стратегічні напрямки дій, які б орієнтувалися на забезпечення хорошої репутації ТОВ «Ант ЛТД» як ділового партнера, варто встановити причинно-наслідкові зв'язки між рівнем платоспроможності, його зміною та рядом факторів, що можуть впливати на цю ситуацію. Для проведення факторного аналізу було обрано дві класичні моделі, які представляють алгоритм обчислення загального коефіцієнта ліквідності:

$$\frac{A1 + 0,5 * A2 + 0,3 * A3}{П1 + 0,5 * П2 + 0,3 * П3} \quad (3.1)$$

$$\frac{A1 * ПВ_{A1} + A2 * ПВ_{A2} + A3 * ПВ_{A3}}{П1 * ПВ_{П1} + П2 * ПВ_{П2} + П3 * ПВ_{П3}} \quad (3.2)$$

де $ПВ_A$ та $ПВ_{П}$ – питома вага відповідних груп активів та пасивів у загальному підсумку балансу.

Вказані оптимізаційні моделі відносяться до категорії змішаної, а отже далеко не всі економіко-логічні методи можуть бути використані. Найбільш придатним в цьому випадку є метод ланцюгових підстановок. Обчислення та результати факторного аналізу для ТОВ «Ант ЛТД» представлені в табл. Г9.

Так, скорочення загального показника (табл. Г9) на 22,76 пункти відносно попереднього 2021 р. є негативним моментом та скорочує платоспроможність даного поліграфічного підприємства. Проте за проведеними аналітичними розрахунками виявлено, що негативний вплив здійснили тільки два фактори, а саме: а) скорочення найбільш ліквідних активів на 25 тис. грн. здійснили вплив у розмірі -3,57 пункти; б) збільшення величини непогашених поточних

боргових зобов'язань на 21,0 тис. грн. призвело до скорочення узагальнюючого показника найбільше – на 26,5 пункти. Решта часткових показників (A2 і A3) стали позитивними умовами зростання загальної платоспроможності ТОВ «Ант ЛТД».

Якщо аналізувати вплив на загальний коефіцієнт платоспроможності зміни відповідних груп активів та пасивів та їх питомої ваги у валюті балансу (формула 3.2), то зменшення зазначеного коефіцієнту за 2021-2022 рр. відбулося в основному за рахунок зростання як частки (у пасивах підприємства) та і загального обсягу групи П1 «Найбільш термінові зобов'язання».

Таким чином, якщо за мету стоїть покращення ситуації, то найперше, що варто зробити – спрямувати зусилля на зменшення боргів перед партнерами. І якщо досягнути хоча б минулорічного значення величини кредиторської заборгованості, то можна запобігти значним негативним змінам у фінансовій дисципліні підприємства.

Одною із сторін фінансового становища суб'єкта господарювання є залежність/незалежність від зовнішніх джерел фінансування, тобто від отриманих (відстрочених в оплаті) від інших контрагентів, організацій та установ коштів для забезпечення основних напрямків діяльності.

В науковому світі такий параметр найменується фінансовою стійкістю. Алгоритм її оцінки має двоетапний характер. З першу визначають тип фінансової стійкості, а вже наступним кроком є обчислення коефіцієнтів й індикаторів аналітичного характеру.

Тип фінансової стійкості розкриває рівень покриття запасів власним оборотним капіталом підприємства. Для ТОВ «Ант ЛТД» послідовність ідентифікації типу фінансової стійкості наведений і виконаний в табл. Г10.

Зіставлення різних джерел фінансування із розміром запасів на обраному підприємстві поліграфічної індустрії дозволило класифікувати фінансову стійкість як абсолютно стійку протягом усього аналітичного періоду – 2020-2022 рр. Це означає, що за весь час підприємство здатне виключно за рахунок власного капіталу оплачувати не тільки весь розмір необоротних активів, але й

фінансувати всі наявні запаси.

Такий тип фінансової стійкості є ідеальним і бажаним для будь-якого вітчизняного підприємства, оскільки свідчить про високий рівень незалежності від зовнішнього фінансування. Для поглиблення даного аналітичного напрямку необхідно розрахувати систему показників за 2020-2022 рр. (табл. Г11, рис. Г9).

Всі коефіцієнти фінансової стійкості є кращими ніж оптимальні значені, що визначені фінансовими аналітики. А це свідчить, що ТОВ «Ант ЛТД» самостійно може профінансувати свою діяльність, не прибігаю кредиторів. Коефіцієнт автономії у 2022 р. дещо скоротився відносно попереднього р., але навіть значення 0,994 є більше ніж достатнім, оскільки зазначає, що на 99,4% підприємство фінансується за рахунок власний рахунок і тільки на 0,6% - із коштів, які надійшли з зовнішніх джерел – коефіцієнт концентрації зобов'язань. Показники, що підтверджують забезпеченість запасів, оборотних активів власним оборотним капіталом також перевищують оптимальні значення.

В цілому, досліджувана поліграфічна фірма має хороший фінансовий та майновий потенціал, проте через не грамотне керівництво існують серйозні проблеми в прибутковості діяльності, що в подальшому може призвести до банкрутства цього господарюючого суб'єкта. В подальшому рекомендуємо переглянути стратегію розвитку підприємства для усунення фінансових «прогалин» та покращення ситуації.

Отже, ТОВ «Ант ЛТД» має хороші параметри фінансового стану, окрім показників, які характеризують результативність діяльності. Адже протягом всіх рр. досліджувана поліграфічна фірма була збитковою і в динаміці розмір збитку тільки зростає. Саме в цьому напрямку мають бути розроблені заходи як тактичного так і стратегічного спрямування.

3.2. Концептуальні засади аудиту звітності про фінансовий стан господарюючих суб'єктів

Бізнес-середовище в Україні є динамічним і мінливим з жорсткими умовами для виживання та конкурування. За таких обставин інформація є найціннішим ресурсом, до якої виставляються високі вимоги достовірності, об'єктивності, повноти тощо. Тому всі функції управління, які дозволяють переконатися у відповідності всього інформаційного потоку даним критеріями набувають більшого значення. В такій системі менеджменту аудит посідає пріоритетне місце та все більше популяризується в колі вітчизняних господарюючих суб'єктів.

Наприкінці 2021 р. було ухвалено концептуальні зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та прийнято новий Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [87]. Зазначені нормативно-правові акти є давно очікуваними, оскільки спрямовані на імплементацію вимог законодавства ЄС у сфері обліку, звітності та аудиту. Разом з тим прийняті новації лише частково враховують вимоги Директиви 2013/34/ЄС Європейського парламенту та Ради від 26 червня 2013 р. про річну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язані звіти деяких видів підприємств [7] і мають певні особливості, що ускладнюватимуть їх практичну реалізацію. Зміна вимог щодо підготовки фінансової звітності різними суб'єктами господарювання, поява нових звітів, оновлені підходи до проведення аудиту фінансової звітності потребують глибокого аналізу напрямів їх успішної реалізації.

Аудит в Україні – це регламентований з боку держави вид діяльності, який зобов'язаний відповідати високим вітчизняним та міжнародним стандартам. Сьогодні метою аудиторської перевірки є висловлення незалежної об'єктивної думки сертифікованого професіоналу щодо достовірності даних у фінансовій звітності та відповідність її до чинного законодавства країни. Документальним підтвердженням проведеної перевірки виступає висновок

аудитора.

Методичні та концептуальні питання аудиту фінансової звітності, що характеризує фінансовий стан, ретельно опрацьовуються в працях видатних вчених, молодих дослідників, дисертантів. Серед відомих імен варто відмітити: М.Т. Білуху, Н.О. Бондаренко, Ф.Ф. Бутинця, С.Ф. Голова, В.С. Рудницького, Б.Ф. Усача, В.Я. Савченко, Л.П. Кулаковську та ін. Проте припиняти наукові опрацювання та дослідження в будь-якому напрямку не варто, окрім того, що динамічне економічне та правове середовище, в якому функціонують підприємства постійно змінюється.

Згідно із новою редакцією Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» незалежна перевірка звітних форм підприємства є необхідною умовою для належного функціонування в ринковій економіці, що обґрунтовується наступними нюансами:

1) звітність є інформаційним «фундаментом» для прийняття рішень різних економічних суб'єктів, що можуть визначити головні орієнтири та напрямки існування підприємства в майбутньому;

2) звітні форми в силу різних обставин можуть містити недостовірну інформацію з перекрученими даними, неоднаковими інтерпретаціями, упередженими ставленнями самих укладачів;

3) реальна і об'єктивна оцінка достовірності фінансової звітності можлива лише зі сторони без індивідуальної зацікавленості самого перевіряючого.

В новому Законі прописано, що виконуючи аудит звітності аудитор повинен переконатися у наступних фактах: 1) бухгалтерський облік економічного суб'єкта максимально відповідає всім вимогам нормативних актів в сфері обліку і звітності в Україні; 2) ідентичність даних звітних форм та інформації про господарюючого суб'єкта, що надана аудитору (рис. 3.1).

Перевірка фінансової звітності незалежним аудитором має проводитись в чіткій послідовності. Діючі аудитори-практики виділяють що найменше три етапи аудиту фінансової звітності (рис. Д1).

Система критеріїв у формуванні думки аудитора щодо відповідності фінансової звітності про фінансовий стан			
Критерії	<i>Загальна прийнятність звітності</i>	Чи відповідає звітність в цілому вимогам, що висуваються до неї і чи не містить суперечливої інформації	Зміст критеріїв
	<i>Обґрунтованість</i>	Чи існують підстави до включення у звітність вказаних у ній сум	
	<i>Повнота</i>	Чи включені у звітність всі належні суми, зокрема, чи всі активи і пасиви належать підприємству	
	<i>Оцінка</i>	Чи правильно оцінені та безпомилково підраховані всі об'єкти обліку	
	<i>Класифікація</i>	Чи є підстави для віднесення на той рахунок, на якому вона записана	
	<i>Поділ</i>	Чи віднесені всі операції, що проводилися незадовго до складання балансу або безпосередньо після неї, до того періоду, в якому вони були проведені	
	<i>Охайність</i>	Чи відповідають суми окремих операцій даним, які наведені в облікових регістрах синтетичного та аналітичного обліку, чи правильно вони підсумовані, чи відповідають підсумкові суми даним, що наведені у Головній книзі	
	<i>Розкриття</i>	Чи занесені об'єкти обліку у фінансову звітність і чи правильно вони відображені у звітних формах	

Рис. 3.1. Критерії в системі формування думки аудитора щодо відповідності фінансової звітності

Фінансовий стан характеризують в основному дві форми фінансової звітності: Баланс (Звіт про фінансовий стан) та Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід). Решта форм є лише доповненням та їх деталізацією, розшифровкою.

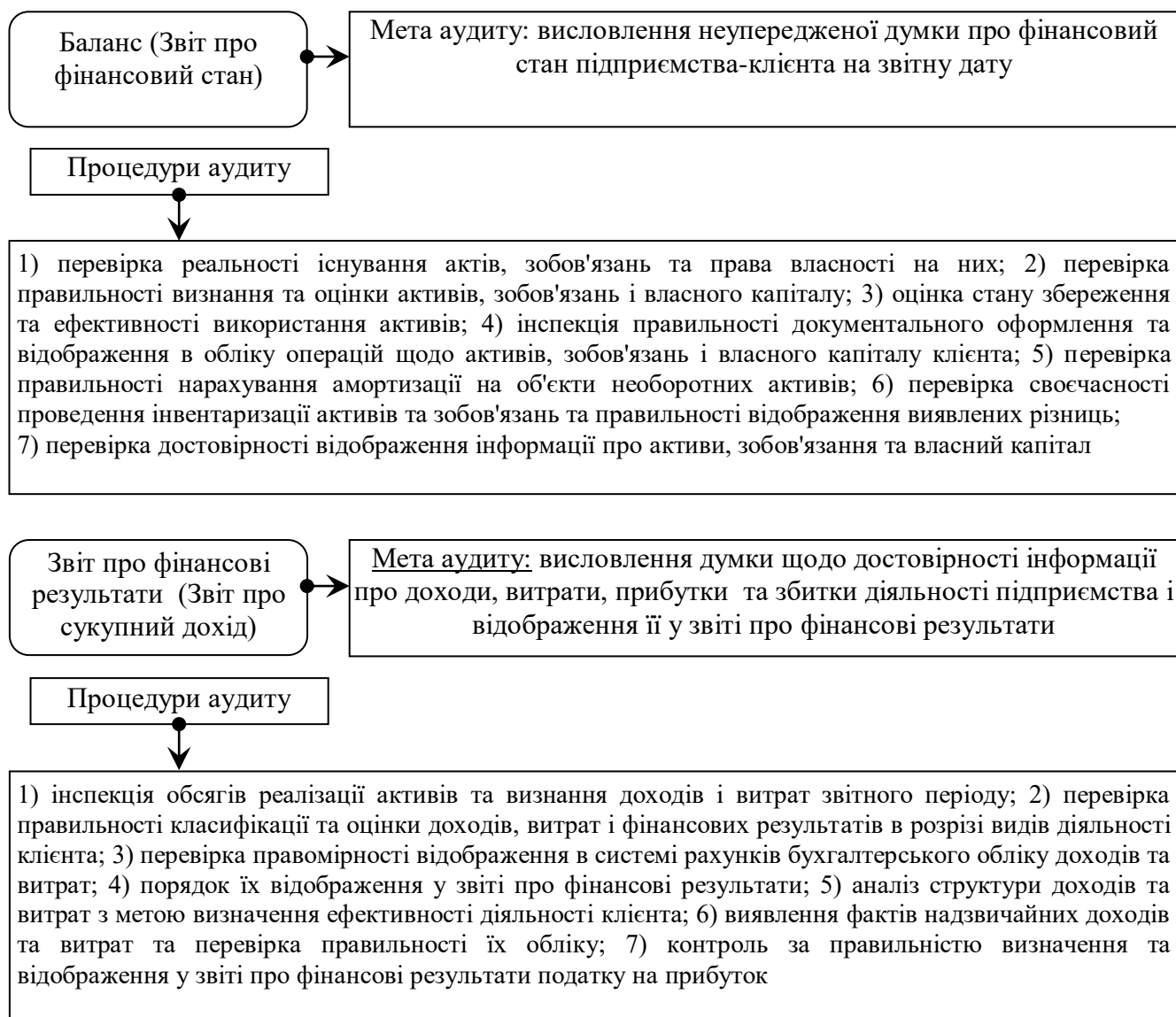
Якість та об'єктивність аудиторської перевірки звітності про фінансовий стан залежить від встановлених всіх концептуальних основ: мету, прийоми, аудиторські процедури та порядок їх виконання (рис. 3.2).

Зі слів С.Ф. Голова, відправною точкою для аудитора – здійснити належні процедури, що дозволять переконатися у відповідності всіх форм чинним вимогам законодавства [16, с. 16].

В ході перевірки аудитор оперує широким колом інструментів та прийомів. Окремі з них носять загальнонауковий характер (порівняння, методи економічного аналізу, документальний контроль). Але є і спеціалізовані

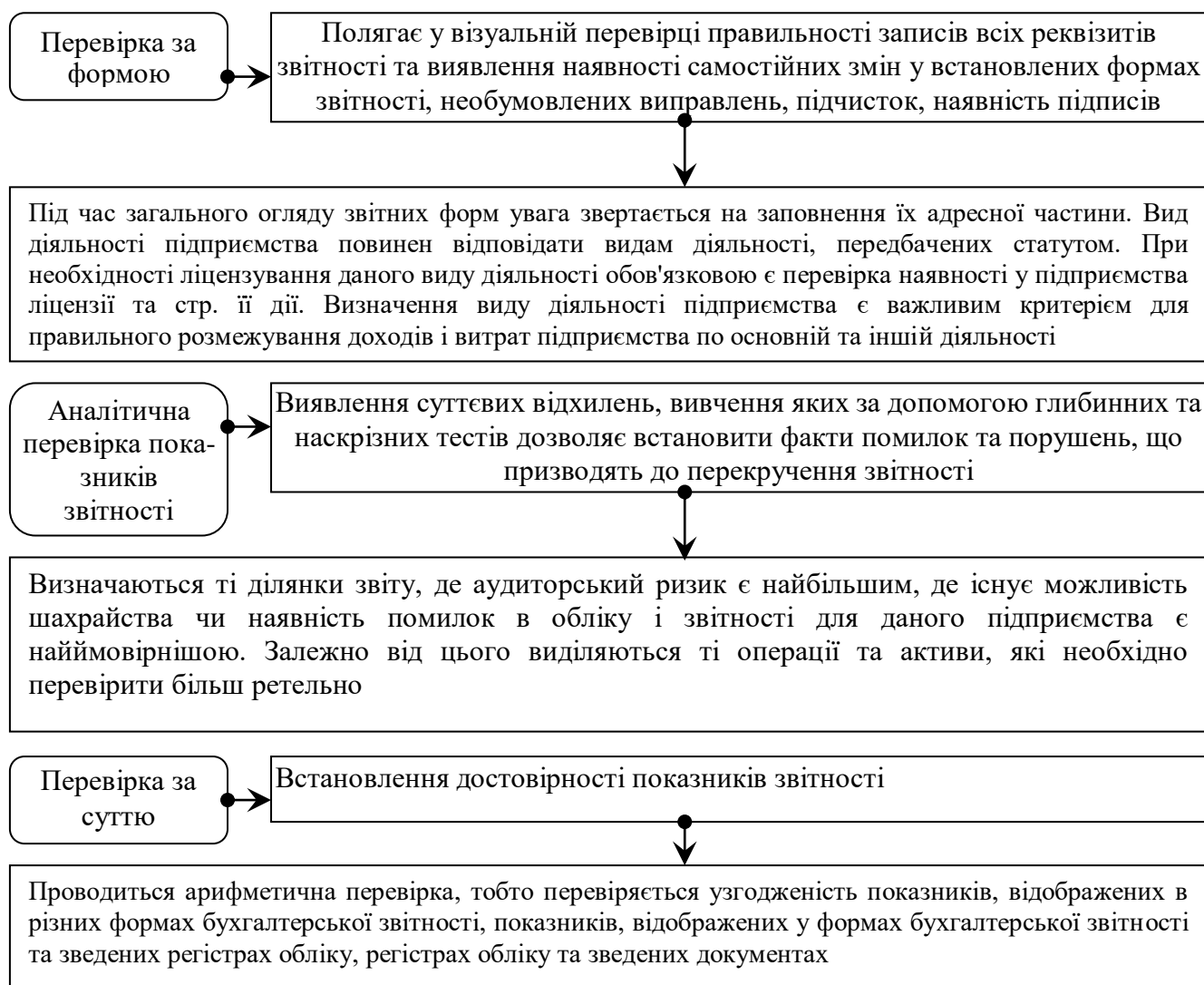
підходи, що є класичними для аудиту фінансової звітності (рис. 3.3).

Рис. 3.2. Концептуальні засади аудиту звітності про фінансовий стан

Слід зауважити, що процедури та послідовність аудиту звітності про фінансове становище підприємства буде змінюватися в умовах автоматизованої форми бухгалтерського обліку. Схематично алгоритм такої перевірки наведено на рис. Д2.

Кінцевою метою будь-якої аудиторської перевірки, в тому числі і фінансової звітності про фінансовий стан, є отримання документально оформлену думку аудитора у вигляді висновку про стан облікової системи та звітних форм. В залежності від отриманих результатів такий висновок може бути як позитивний так і негативний.

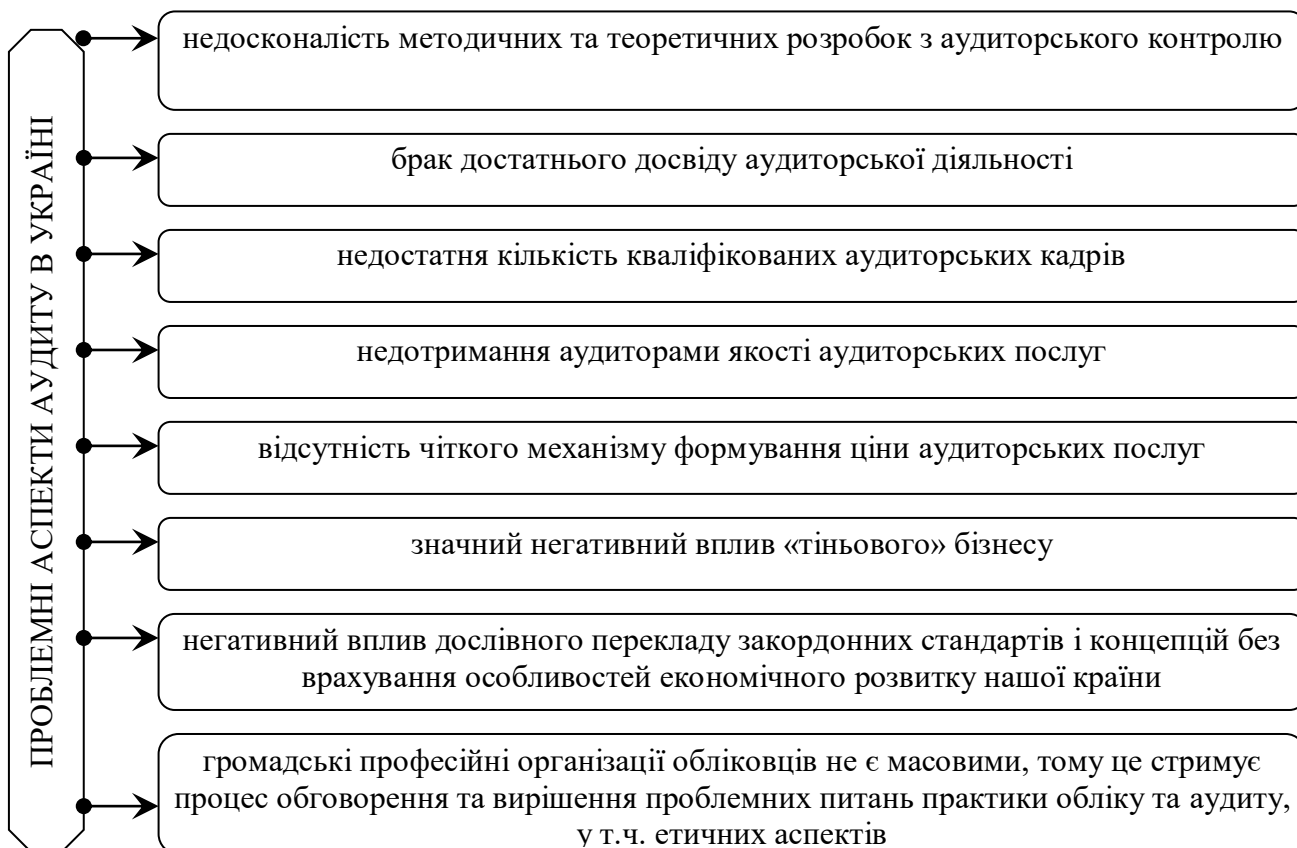
Рис. 3.3. Прийоми перевірок фінансової звітності

Позитивний або умовно-позитивний висновок підтверджує достовірність даних, відображених у фінансовій звітності, а також законність всіх виконаних підприємством фінансових та господарських операцій. Негативний висновок аудитор складає в ситуації, коли фінансова звітність господарюючого суб'єкту містить суттєві порушення, викривлення даних, а самі операції містять незаконні або протиправні елементи, що суперечать господарському чи цивільному законодавству України.

Так, варіант аудиторського висновку напряму залежить від того, чи отримав аудитор всі підтвердження стосовно відсутності будь-яких викривлень у формах фінансової звітності і чи реально вони відображають ситуацію на підприємстві.

Сьогодні із популяризацією аудиторських перевірок та змін у законодавстві значно розширився перелік послуг, які надують незалежні перевіряючі. Так одна з них – діагностика найголовніших параметрів фінансового стану господарюючого суб'єкту.

Варто додати, що сьогодні аудиторські компанії намагаються подолати всі перешкоди, з якими вони стикаються під час виконання своєї професійної діяльності (рис. 3.4).

Рис. 3.4. Труднощі, з якими стикаються аудиторські фірми в Україні

Тому, знаючи складнощі в сфері аудиту, в т.ч. і аудиту фінансового стану, необхідно об'єднати зусилля уряду та всіх провідних аудиторських компаній для їх подолання.

На ТОВ «Ант ЛТД» раз на два роки проводиться всебічний аудит фінансової звітності з акцентом на базові форми, які відображають фінансово-економічне становище підприємства. Як показують останні висновки, не було виявлено правопорушень як в самій діяльності так і в методиці ведення бухгалтерського обліку та складання звітності.

Висновки за розділом 3

В результаті опрацювання концептуальних засад та побудови системи економічного аналізу й аудиту звітності про фінансовий стан були сформовані наступні ключові положення:

1. Фінансовий стан не тільки багатогранне поняття, але й включає різноманітні аналітичні напрямки, які сьогодні все ще залишаються об'єктом дискусій в наукових колах. В результаті критичного аналізу було виділено такі складові аналітичні спрямування оцінки фінансового стану: рентабельність (прибутковість), ліквідність і платоспроможність, фінансовий та майновий потенціал, фінансова стійкість. Виділена системи універсальних аналітичних коефіцієнтів оцінки фінансового стану відповідає специфіці діяльності підприємств поліграфічної індустрії.

2. Апробована методика аналізу фінансового стану за реальними даними ТОВ «Ант ЛТД» дозволила встановити, що досліджуване поліграфічне підприємство має в своєму розпорядженні чималу долю необоротних активів (85,85%) та незначну частину оборотних активів; фінансує свою діяльність на 99,4% за рахунок власного капіталу, що свідчить про високий рівень незалежності від зовнішніх надходжень; в складі майна підприємства найліквідніші активи знаходяться в достатньому розмірі для вчасного погашення будь-яких поточних зобов'язань; баланс підприємства відповідає вимогам абсолютно ліквідного; тип фінансової стійкості протягом усього досліджуваного періоду класифікований як абсолютно стійкий; всі коефіцієнти фінансової стійкості значно більше від оптимальних значень, що підтверджує фінансову незалежність ТОВ «Ант ЛТД». Однак збитковість, а отже неефективність діяльності – це та сторона фінансового стану, на яку в першу чергу повинні відреагувати керівники і співвласники господарюючого суб'єкту.

3. Окреслені концептуальні засади аудиту основних форм звітності дозволили сформувати загальну картину послідовності проведення аудиторської перевірки, її завдань, процедур та порядку оформлення отриманих результатів.

ВИСНОВКИ

Поліграфічна індустрія сьогодні пропонує на ринку продукцію і послуги, які є популярними та потрібними для різноманітних споживачів. Таких підприємств-виробників на ринку «кольорового друку» є чимало, що не тільки загострює конкурентну боротьбу, але й значно ускладнює умови функціонування. Тому кожен господарюючий суб'єкт даної галузі має направити свої зусилля на розробку заходів, які б оптимізували наявний майновий та фінансовий потенціал. Таке завдання є можливим лише за умови створення цілісної системи аналітичної діагностики фінансового стану за даними реальної й достовірної фінансової звітності.

Виконані системні та комплексні дослідження теоретичних й прикладних засад формування, аналізу та аудиту звітних форм, що окреслює найголовніші параметри фінансового стану сучасного поліграфічного підприємства, дозволили виділити наступні ключові положення:

1. Фінансовий стан – багатогранна економічна категорія, яка трактується науковцями як сукупність аналітичних напрямків, які охоплюють аналіз фінансової стійкості, рентабельності (прибутковості), ділової активності, ліквідності й платоспроможності. На підставі критичного аналізу тверджень вітчизняних та зарубіжних вчених було сформовано наступне визначення: фінансовий стан – це ситуація на підприємстві, яка характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормальної виробничої, комерційної та інших видів діяльності підприємства, доцільністю і ефективністю їх розміщення та використання, фінансовими взаєминами з іншими суб'єктами господарювання, платоспроможністю й фінансовою стійкістю.

2. Опрацювання нормативно-правового поля, що регламентує методіку підготовки фінансової звітності та аналізу, показало його мінливі та нестабільні ознаки, що формує складні й неоднозначні завдання перед обліково-аналітичним персоналом кожного сучасного підприємства. Імплементация

зарубіжного досвіду із введенням НП(С)БО 1 та Директиви 2013/34/ЄС щодо річної фінансової звітності стали передумовою для подальшого корегування класичної загальнозживаної методики аналізу фінансового стану. Введений Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» вніс свої корективи в процедури незалежної перевірки звітних форм, що охоплюють інформацію про фінансове становище господарюючого суб'єкту.

3. Товариство з обмеженою відповідальністю «Ант ЛТД», що обрано для надання випускній кваліфікаційній роботі максимального прикладного характеру, є представником поліграфічної індустрії, що спрямовує свої зусилля на виготовлення різноманітної типографічної продукції за замовленням фізичних і юридичних осіб. Штат підприємства налічує у 2022 р. дев'ять робітників, що забезпечують виконання головних завдань, передбачених його статутом.

4. Дослідження основних показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «Ант ЛТД» засвідчило збитковість його існування за весь трьохрічний період. Розмір чистого збитку має тенденцію скорочення, так з 509 тис. грн. у 2020 р. він знизився до 43 тис. грн. у 2022 р. Така ситуація вплинула і на показники рентабельності, які набули від'ємних значень та засвідчили неефективність господарської діяльності поліграфічного підприємства. Варто відмітити, що основна діяльність досліджуваного суб'єкту за останні два рр. є ефективною, адже ТОВ «Ант ЛТД» отримує валовий прибуток – 394 тис. грн. та 650 тис. грн. відповідно у 2021 та 2022 рр. Показники ділової активності ТОВ «Ант ЛТД» у 2022 р. свідчать про прискорення оборотності всіх складових майна, що позитивно вплинули на значення узагальнюючих показників – тривалості фінансового та операційного циклів.

5. Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться окремим підрозділом, який включає в себе двох бухгалтерів. Для фіксації всіх процесів в системі бухгалтерського обліку керівництвом обрано журнальну форму обліку з автоматизованим способом виконання всіх процедур із застосуванням комп'ютерного продукту «1С: Бухгалтерія 7.7». Наказ про облікову політику на

підприємстві затверджений в 2005 р., що вказує про його невідповідність новим бухгалтерським реформами, тому запропоновано внести відповідні зміни, що відповідатимуть діючому правовому полю.

6. Головними формами фінансової звітності, що характеризують фінансове становище ТОВ «Ант ЛТД» є Баланс (Звіт про фінансовий стан) та Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), решта є їх доповненням та роз'ясненням статей.

7. Облікова політика підприємства безпосередньо впливає на інформацію, що знаходить своє відображення у звітних формах та використовується в аналітичній діагностиці фінансового стану. Фундаментальні положення облікової політики досліджуваного поліграфічного підприємства ТОВ «Ант ЛТД» передбачають наступні особливості облікових процедур:

- для нарахування амортизації переважної більшості об'єктів основних засобів використовують прямолінійний метод;
- для малоцінних необоротних активів амортизація нараховується у розмірі 50% залишкової їх вартості у першому місяці їх використання, і в момент списання з балансу – ще 50 %;
- ліквідаційна вартість основних засобів визначає інвентаризаційна комісія;
- оцінка вибуття запасів здійснюється за середньозваженою собівартістю;
- готова продукція відображається в балансі за фактичною собівартістю;
- для обліку витрат використовують 8 та 9 клас рахунків.

8. Вся фінансова звітність ТОВ «Ант ЛТД» складається відповідно до вимог НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та Директиви 2013/34/ЄС. Перед складанням звітних форм головний бухгалтер підприємства виконує всі необхідні підготовчі процедури стосовно закриття рахунків, зустрічної звірки, підбиття оборотів за рахунками, визначення залишків тощо.

9. Синхронізація української облікової системи та всіх нормативних документів до вимог ЄС призвели до реформування форм фінансової звітності у 2013 р.. Так, згідно такої імплементації міжнародного досвіду форма Балансу зазнав таких змін: 1) доповнено назву – на Баланс (Звіт про фінансовий стан);

2) змінено кількість розділів у активі балансу – їх тепер 3 (витрати майбутніх періодів відображають у складі оборотних активів); 2) у пасиві вже не має колишнього 2 розділу «Забезпечення майбутніх витрат та платежів», він розподілений між поточними та довгостроковими зобов'язаннями; 3) змінена назва окремих статей балансу; 4) є можливість вписувати рядки, враховуючи галузеві особливості діяльності підприємства.

10. Діагностика майнового потенціалу ТОВ «Ант ЛТД» показало, що в складі майна «левова» частка (85,85%) належить необоротним активам, що представлені тільки одною складовою – основними засобами. В динаміці вартість майна підприємства поступово скорочується переважно за рахунок зменшення розміру основних засобів, в той час, як оборотні активи не мають яскраво вираженої тенденції зміни, оскільки то скорочуються у 2021 р., то знову ж збільшуються у 2022 р.

11. Господарська діяльність досліджуваної поліграфічної фірми фінансується на 99,4% за рахунок власного капіталу, що є підтвердження абсолютної фінансової незалежності. Позиковий капітал підприємства – це поточні зобов'язання, які налічують тільки три різновиди: розрахунки з бюджетом, за товари (роботи, послуги) та інші поточні зобов'язання.

12. Підтвердження фінансової автономії ТОВ «Ант ЛТД» є визначений тип фінансової стійкості, який за весь трьохрічний період був абсолютно стійким, тобто підприємство здатне власними джерелами не тільки покривати вартість необоротних активів, але і фінансувати запасів в повному їх обсязі.

13. Аналіз параметрів ліквідності досліджуваного підприємства визнала його баланс абсолютно ліквідним за 2021-2022 рр., а значення обчислених коефіцієнтів платоспроможності суттєво перевищили діапазон їх оптимальних величин. Отже ТОВ «Ант ЛТД» є надійним платоспроможним партнером, який в будь-який момент може в повній мірі оплати всі рахунки своїх кредиторів та контрагентів.

14. Факторний аналіз загального коефіцієнту платоспроможності за класичною оптимізаційною моделлю та з врахуванням питомої ваги окремих

груп активів і пасивів визначив слабкі місця та дозволив розробити заходи, які б покращили існуючої ситуації на ТОВ «Ант ЛТД».

15. Вивчення зміненого законодавства з питань аудиторської діяльності та перевірки звітності обґрунтувало потребу в уточненні існуючих теоретико-методичних концепцій аудиту фінансової звітності для вітчизняних підприємств. На базі проведених досліджень було сформовано алгоритм незалежної перевірки звітності про фінансовий стан на ТОВ «Ант ЛТД», окреслено зміст аналітичних процедур для кожної звітної форми, що сприятиме отриманню вірогідних доказів стосовно достовірності й реальності інформації, розкритій в них.

З метою посилення фінансово-економічного становища ТОВ «Ант ЛТД», удосконалення обліково-аналітичної системи управління його фінансово-господарською діяльністю були сформовані такі пропозиції:

- оновити Наказ про облікову політику, що враховував останні зміни в обліковому та податковому законодавстві України;
- розробити Робочий план рахунків, який би відображав галузеву специфіку діяльності підприємства, його розміри та інші властивості і тим самим сприяв би удосконаленню облікового процесу;
- для зменшення розміру чистого збитку керівництву слід звернути увагу на відсутність інших операційних доходів й чисельні витрати операційної діяльності (адміністративні витрати, інші операційні витрати);
- залежно від власних фінансових можливостей замінити застарілу версію програми «1С: Бухгалтерія», розробниками якої є представники країни-агресорки, більш новими версіями вітчизняного виробництва;
- оскільки характеристики ТОВ «Ант ЛТД» відповідають всім трьом критеріям визначення типу підприємства (мікропідприємство), які наведені у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», пропонуємо розглянути можливість переходу на складання фінансової звітності малого підприємства;
- дослідити та запровадити на підприємстві досвід організації управління,

виробництва та праці передових суб'єктів господарювання, які функціонують у поліграфічній галузі;

➤ вести активну маркетингову політику, а саме активізувати рекламну діяльність, запровадити систему гнучких знижок постійним клієнтам, що дозволить збільшити обсяги надання поліграфічних послуг;

➤ здійснювати моніторинг прайсів постачальників товарно-матеріальних цінностей, що дозволить знизити собівартість виготовленої та реалізованої поліграфічної продукції та послуг, а отже вийти підприємству на прибутковий рівень.

Запропоновані заходи сприятимуть покращенню прогалин у фінансовому стані ТОВ «Ант ЛТД» та удосконаленню обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством у наступних звітних періодах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бараненко Н. М. Облікова політика : практичне керівництво. Київ : ЦУЛ, 2017. 344 с.
2. Бондаренко Н. О., Понікаров В.Д., Попова С. М. Аудит суб'єктів підприємницької діяльності : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2014. 524 с.
3. Бланк І. А. Фінансовий менеджмент: навчальний курс. Київ : Ніка-Центр, 2014. 656 с.
4. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: навч. посіб. / Є. М. Романів, С. В. Приймак, С. М. Гончарук та інші. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 772 с.
5. Бондаренко Н. О. Аудит підприємства : навч. посіб. 3-є вид. Київ : ЦУЛ, 2018. 578 с.
6. Бородкин К. В. Аналіз інструментарія фінансової діагностики // Фінанси. 2021. №3. С.65-66.
7. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік. Житомир : ПП «Рута», 2017. 756 с.
8. Буфатіна І. Оптимізація структури балансу з точки зору інтересів користувачів фінансової звітності // Удосконалення обліку та налізу господарської діяльності на основі впровадження нових положень (стандартів) бухгалтерського обліку в Україні % матеріали міжнародної науково-практичної конф. (Київ 16-18 жовтня 2017 р). Київ : КНЕУ, 2017. С. 124-125.
9. Ващенко Л. О., Сухарев П. М. Аналіз фінансового стану підприємств: інформаційне та методичне забезпечення : монографія. Донецьк : «Вебер», 2013.185с.
- 10.Ващенко Л. О. Оцінка методичного забезпечення аналізу фінансового стану підприємств // Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. 2022. № 1. С. 97–100.
- 11.Верига Ю.А. Фінансова звітність підприємств України : сучасний стан і

- шляхи удосконалення // Регіональні перспективи. 2018. № 2-3 (15-16). С. 36-38.
12. Гайдар С. Агрегатний підхід до оцінки фінансової стійкості торговельних підприємств // Економічний аналіз. 2018. Вип. 3 (19). С. 147–150.
13. Гальчинській А. С., Єщенко П. С. Основи економічних знань : навч. посіб. Київ: Вища школа, 2019. 544 с.
14. Ганусич В. О. Баланс та аналіз фінансової стійкості підприємства на його основі (на прикладі сільськогосподарських підприємств Закарпатської області): дис... канд. екон. наук: 08.06.04. Ужгород, 2019. 228 с.
15. Герасимчук В. Економіко-математичне прогнозування фінансового стану в сучасних умовах // The scientific heritage. 2020. № 47. С. 39–52. URL : <https://elibrary.ru/item.asp?id=42976284>
16. Голов С. Ф. Присмак МСФЗ вітчизняної звітності // Вісник МСФЗ. 2018. № 8/12. 2013. С. 15-22.
17. Господарський кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436 IV. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
18. Грачова Р. Доходи, витрати та фінансові результати // Бізнес (вкл. Д-т, К-т). 2019. С. 8-29.
19. Гринів Б. Проблеми бухгалтерського балансу : його використання в аналізі // Бухгалтерський облік і аудит. 2018. № 1. С. 11-15.
20. Економіка підприємства : навч. посіб. / І. М. Бойчук, П. С. Харів, М. І. Хопчан, Ю. В. Піча. 2-ге вид., випр..і доп. Київ Каравела; Львів: Новий світ, 2000; 2019. 298 с.
21. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.2 / Редкол.: ... С. В. Мочерний (відп.ред.) та ін. Київ : Видавничий центр „Академія”, 2018. 848с.
22. Економічна безпека підприємства : підруч. / Дідик А. М. та ін. Львів : НУ «Львівська політехніка», 2019. 624 с.
23. Єлісеєва О. К. Методи та моделі оцінки і прогнозування фінансового стану підприємства: монографія. Краматорськ : ДДМА, 2014. 208 с.
24. Захарова Н. Ю. Підходи до формування й оцінки фінансової стійкості

- підприємства // Бізнес Інформ. 2020. №10. С. 307–315. URL : https://www.business-inform.net/article/?year=2020&abstract=2020_10_0_307_315
- 25.Задорожний З. В., Крупка Я. Д. Формування інформації про капітал у балансі підприємства // Торгівля, комерція і підприємництво : Зб. наук. праць ЛКА. Львів, 2018. №5. С.185-188.
- 26.Зоріна В. М., Осадчая Т. С. Фінансова звітність підприємств : навч. посіб. Київ : ЦНЛ, 2019. 200 с.
- 27.Ізмайлова К. В. Сучасні технології фінансового аналізу : навч. посіб. Київ : МАУП, 2013. 148 с.
- 28.Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз та економічна діагностика : навч. посіб. Київ : КНУБА, 2019. 159 с.
- 29.Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>
- 30.Іонів Є. Проблеми впровадження в Україні міжнародних стандартів розкриття інформації (IOSCO): аналітичні аспекти // Бухгалтерський облік і аудит. 2018. № 4. С. 24-34.
- 31.Іонін Є. Є. Розв'язання питань методологічного обґрунтування «платоспроможність» і ліквідність» // Актуальні проблеми економіки. 2018. № 6. С. 30-42.
- 32.Кабаченко Д. В. Використання системного підходу при формуванні комплексної оцінки фінансового стану підприємства // Держава та регіони. 2020. № 3. С. 58–62.
- 33.Казаков Г. В. Вплив облікової політики на фінансовий стан підприємства // Вісник Хмельницького національного університету. Економ. науки. 2020. №5, Т.2. С. 34-37.
- 34.Кіндрацька Г. Оцінювання платоспроможності українських підприємств: проблемні аспекти типових методик // Економ. часопис

Східноєвропейського нац. у-ту імені Лесі Українки. 2019. Вип. 3. С. 134–144.
URL: https://www.researchgate.net/publication/336123459_OCINUVANNA_PLATOSPROMOZNOSTI_UKRAINSKIH_PIDPRIEMSTV_PROBLEMNI_ASPEKTI_TROVIN_METODIK

- 35.Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. Київ: Знання, 2012. 294 с.
- 36.Косова Т. Д. Удосконалення методики аналізу фінансового стану підприємства в умовах реформування бухгалтерського обліку та фінансової звітності // Торгівля і ринок України. 2018. С. 52-58
- 37.Костирко Р. О. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Харків : Фактор, 2013. 784 с.
- 38.Криворучко Г.В. Логістико-орієнтована природа зв'язку облікової політики та фінансових потоків на підприємстві // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2018. №3. С. 26-29.
- 39.Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Микитюк Н. Я. Фінансовий облік : підруч. Київ : «Хай-Тек Прес», 2017. 544 с.
- 40.Кузьмінський А. М., Сопко В. В., Завгородній В. П. Організація бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Київ : Вища школа, 1993. 223 с.
- 41.Кулаковська Л. П., Піча Ю. В. Організація і методика аудиту : навч. посіб. Київ : Каравела, 2014. 568с.
- 42.Кучеренко Т. Баланс в контексті з ресурсною концепцією капіталу // Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2019. № 1. С. 148–159.
- 43.Лень В. С., Гливенко В. В. Бухгалтерський облік: основи та практика : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2018. 576 с.
- 44.Лисак Г. Аналіз фінансового стану: проблеми та їх розв'язання // Торгівля і ринок України. Донецьк, 2018. С.232-238.
- 45.Лишиленко О. Напрямки вдосконалення обліку та аудиту на підприємстві // Бухгалтерський облік і аудит. 2017. № 6. С. 16–23.
- 46.Ловінська Л. Г. Концепція фінансового результату у системі бухгалтерського обліку підприємств // Фінанси України. 2019. № 11. С. 58–

- 65.
47. Лончакова В. О. Недоліки та переваги сучасної форми бухгалтерського балансу // Вісник ЖІТІ. 2015. № 19. С. 164-166.
48. Малуґа Н. М., Задорожний З. В., Барановська Т. В. Облік в галузях економічної діяльності: торгівля, автотранспорт, будівництво : навч. посіб. Житомир : ПП «Рута», 2018. 288 с.
49. Марченко Д. М., Яровенко Г. М. Удосконалення організації внутрішнього фінансового контролю // Актуальні проблеми економіки. 2019. №12. С.163-171.
50. Мельник Л. Г., Корінцева О. І. Економіка підприємства. Суми : ВТД «Університетська книга», 2017. 412 с.
51. Меліхова Т. О. Аналіз фінансового стану та виявлення загроз як засіб прогнозування ймовірності банкрутства промислового підприємства // REVIEW OF TRANSPORT ECONOMICS AND MANAGEMENT. 2019. № 1 (17). С. 48–57. URL : <http://pte.diit.edu.ua/article/view/176496/179622>
52. Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки : Наказ Міністерства фінансів України від 14.02.2006 р. № 170. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0332-06#Text>
53. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності : Наказ Міністерства фінансів України від 22.12.2008 р. № 1524. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0476201-13#Text>
54. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховуванням банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства : Наказ Міністерства економіки України від 19.06.2006 р. № 14. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06#Text>
55. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>
56. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства : Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 63. URL :

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text>

57. Мец В. О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового Київ : Вища школа, 2013. 277 с.
58. Мних Є. В., Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз : підруч. Київ : КНТЕУ, 2014. 536 с.
59. Мних О. Формування інтегрованої системи стратегічного управління розвитком підприємства // Вісник КНТЕУ. 2015. №1. С.104–111.
60. Мостолук Б. Фінансова звітність та діагностика фінансового стану: взаємозв'язок в розрізі аналітичних напрямків // Збірн. студ. наук. праць ЧТЕІ КНТЕУ. Чернівці : ЧТЕІ КНТЕУ, 2019. С. 145-152
61. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
62. Норд Г. Л., Фокін О. К. Передумови удосконалення методичного забезпечення аналізу фінансового стану підприємства // Ефективна економіка. 2017. № 8. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7241>
63. Обущак Т. А. Сутність фінансового стану підприємства // Актуальні проблеми економіки. 2019. №9 (75). С. 92-100.
64. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. / Ф. Ф. Бутенець, О. В. Олійник, М. М. Шигун та ін. 4-е вид., доп. і перероб. Житомир : ПП «Рута», 2018. 576 с.
65. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. / Т. Д. Косова та ін. Київ : ЦУЛ, 2018. 528 с.
66. Павленко О. І. Вдосконалення механізму оцінки фінансового стану підприємства // Бізнес-навігатор. Науково-виробничий журнал. 2019. № 2 (19). С. 72–78.
67. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text>
68. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.

- URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
69. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції» :
Наказ Міністерства фінансів України від 26.04.2000 р. № 91. URL :
<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0287-00>
70. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» :
Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.2001 р. № 559.
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text>
71. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» :
Наказ Міністерства фінансів України від 28.07.2000 р. № 181. URL :
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00#Text>
72. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід” :
Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. URL :
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>
73. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати” :
Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. URL :
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>
74. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» :
Наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2000 р. № 353.
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text>
75. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти» :
Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318.
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0433-01#Text>
76. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 22 «Вплив інфляції» :
Наказ Міністерства фінансів України від 28.02.2002 р. № 147.
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0269-02>
77. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 24 «Прибуток на акцію» [Текст] :
Наказ Міністерства фінансів України від 28.04.2006 р. № 415. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0647-01#Text>
78. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» :
Наказ Міністерства фінансів України від 07.11.2003 р. № 617. URL :

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1054-03#Text>

79. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати» : Наказ Міністерства фінансів України від 28.04.2006 р. № 415. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0610-06#Text>
80. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» : Наказ Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99#Text>
81. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби” : Наказ Міністерства фінансів України від 07.04.00 р. № 87. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
82. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 “Нематеріальні активи” : Наказ Міністерства фінансів України від 18.10.1999 р. № 242. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>
83. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>
84. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» : Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text>
85. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов’язання» : Наказ Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>
86. Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб’єктів господарювання : підруч. Тернопіль : Економічна думка, 2018. 454 с.
87. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 р. № 3125-XII. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3273-17>
88. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні : Закон України від 01.06.99 р. № 996-XIV. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
89. Проданчук М. А. Удосконалення форми Звіту про фінансові результати // Економіка АПК. 2017. № 8. С. 99 – 103.
90. Пушкар М. С. Створення інтелектуальної системи обліку : монографія.

- Тернопіль : Карт-бланш, 2016. 152 с.
- 91.Пушкар М. С., Чумаченко М. Г. Ідеальна система обліку: концепція, архітектура, інформація : монографія. Тернопіль : Карт-бланш, 2016. – 336с.
- 92.Райковська І. Т. Проблеми застосування методик аналізу фінансового стану в діяльності промислових підприємств // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. 2018. № 3 (49). С. 154–158.
- 93.Русіна Ю. О., Полозук Ю. В. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства та фактори, що на неї впливають // Международный научный журнал = International scientific journal. 2015. № 2. С. 91–94.
- 94.Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. / Вид. 3-тє, випр. і доп. Київ : Знання, 2007. 668 с.
- 95.Савченко В. Я. Аудит : навч. посіб. Київ .: КНЕУ, 2017. 323 с.
- 96.Сосновська О. О. Методичні підходи до діагностування фінансового стану підприємства // Modern Economics. 2019. № 14. С. 264-271. URL : <https://modecon.mnau.edu.ua/methodical-approaches-to-diagnosing-the/>
- 97.Сук Л. К., Сук П. Л. Бухгалтерський облік : підручник. Київ : Знання, 2015. 471 с.
- 98.Теорія бухгалтерського обліку : навч. посіб. / За ред. Б. І. Валуєва. Одеса : ОДЕУ; «Принт Майстер», 2008. 256с.
- 99.Тесленко Т. І. Класифікація поточних зобов'язань та відображення їх у балансі промислового підприємства // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 35-річчю кафедри бухгалтерського обліку і аудиту (Полтава, 16-17 травня 2015 р.). Полтава : ПУСКУ, 2015. С. 266-267.
100. Ткаченко Н. М. Реформування системи бухгалтерського обліку й фінансової звітності підприємств, установ, організацій в умовах євроінтеграції. URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/24810/1/%D0%A2%D0%BA%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%9D.%D0%9C.%2C.pdf>

101. Томчук О. Ф., Левчук М. С. Критерії оцінювання і прогнозування фінансового стану та результатів діяльності підприємства // Молодий вчений». 2019. № 9 (73). С. 480–486. URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2019/9/102.pdf>
102. Фінанси підприємств : навч. посіб. / Ситник Н. С. та ін. ; за ред. Н. С. Ситник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.
103. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / І. О. Школьник. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 368 с. URL : <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/50318>
104. Фінансовий менеджмент : підруч. / Ковалюк О. М. та ін. ; за ред. М. І. Крупки. Львів : ЛНУ ім. І.Франка, 2019. 438 с.
105. Чепка В. В., Свідерська І. М., Гавриленко Ю. О. Фінансовий стан підприємства: теоретичні основи // Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 19-20. С. 96-102. URL : http://www.investplan.com.ua/pdf/19-20_2020/17.pdf
106. Шарлам О. МСФЗ-звітність: новації в розкритті інформації // Все про бухгалтерський облік. 2020. №33. С. 3-5.
107. Шатохіна О. Облік та інформаційне забезпечення управління господарською діяльністю підприємств // Бухгалтерський облік і аудит. 2018. №3. С. 28 – 33.
108. Шеверя Я. В. Методи аналізу та прийняття рішень на підставі фінансових звітів, які складені за міжнародними стандартами бухгалтерського обліку // Науковий вісник Ужгородського університету. 2018. Спец. вип. 22. Ч. II. С. 351–357.
109. Шевчук Є. Сучасні теоретичні підходи до визначення сутності та завдань процесу діагностики фінансового стану підприємства // Збірн. студ. наук. праць ЧТЕІ КНТЕУ. Чернівці : ЧТЕІ КНТЕУ, 2017. С. 259-261.
110. Штепенко К. П. Планування ділової активності та оцінювання її впливу на фінансову стабільність підприємства // Економіка і регіон. 2020. № 10. С. 78–84. URL : <http://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/2167>
111. Шморгун Н. П., Головка І. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ : ЦНЛ,

2014. 528 с.

112. Шустваль Т. Нові підходи до складання фінансової звітності: вивчаємо свіже НП(С)БО 1 // Все про бухгалтерський облік. 2018. №33(2030). С. 5-9.
113. Яцух О. О., Захарова Н. Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки // Вчені записки Таврійського нац. ун-ту ім. В. І. Вернадського. Сер. “Економіка і управління”. 2018. № 3. Т. 29 (68). С. 173–180. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_econ_2018_29_3_35